

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Prejeto do 9 peti vrst 1 D, od 10—15 peti vrst 1 D 50 p, večji inserati peti vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic peti vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inzeratni davek posebej.

Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflova ulica št. 5, priljučno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje.

Telefon št. 34.

Dopis sprejema le pooblaščen za dostavo frankovano.

Rokopisov se na vrata.

Posamezne številke:

v Jugoslaviji vsa dni po Din 1—
v inozemstvu navadno dni Din 1, nedelje Din 1.25
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu
		v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	...	Din 144—	Din 144—	Din 264—
6	...	72—	72—	132—
3	...	36—	36—	66—
1	...	12—	12—	22—

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati.

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakazni el. Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Ali se da panslavizem uresničiti?

I.

Ali se da panslavizem uresničiti? — Mislim, da je umestno, da si zastavimo enkrat to vprašanje! —

O panslavizmu se je že mnogo govorilo, mnogo pisalo, tako pri Slovanih samih kot pri njih nasprotnikih. Navzlic temu je ostalo bistvo panslavizma do današnjega dne marsikomu nejasno. Pod panslavizmom umevamo običajno stremenje raznih slovanskih narodov po ujedinitvi — toda kakšnem ujedinitvi? Janu Kolláru, temu očetu panslavizma, je lebdelo v prvi vrsti duševno in slovstveno zblizanje Slovanov pred očmi. Ruski panslavisti, Akzakov in drugi, pa so mislili bolj na politično ujedinitvi, ki naj bi se udeleževalo na ta način, da bi se podvržili razni slovanski narodi nekakemu protektoratu mogoče Rusije, katere moralna dolžnost bi bila, ščititi manjše slovanske narode pred vsakojakim nasiljem in jih podpirati pri njih prizadevanju po osvoboditvi izpod tujega jarma. Carska Rusija je to svojo nalogo v gotovem obsegu v istini tudi izvršila in v toliko je panslavizem vsekakor eksistiral. Stremenje po ujedinitvi ima lahko bolj ali manj dalekosežne cilje. Toliko je jasno, da se vse ne da doseči na en mah in da je duševno zblizanje slovanskih narodov od predpogoja, brez katerega si njih političnega ujedinitja, ako naj bo to trajno in nerazdružljivo, ne moremo misliti.

Komur ni dano, da bi se navduševal za ideje, kdor pozna samo svoj ljubljani in mu je vse drugo deveta briga, kdor živi samo iz dneva v dan in mu skrbi za bodočnost ne teži srca, komur velja samo to, kar se da odpatiti, vse drugo pa mu ni nič, temu je panslavizem seveda samo smešna utopija, ki se ne more nikoli obistiniti in ljudje, ki se ogrevajo zanj, so mu pomilovanja vredni fantasti. A to nas druge ne sme ostrašiti, kakor nas ne sme omajati v naši veri dejstvo, da se tolažijo mnogi nasprotniki Slovanstva s tem, češ, da je panslavizem zgolj himera in fikсна ideja posamnikov. Nas vse, ki živimo v prepričanju, da je previdnost nedvomno tudi množičnemu slovanskemu narodu odmerila posebno vlogo v zgodovini človeštva, mora tolažiti misel, da ni na svetu nič neizvedljivega in da se da ob trdni volji in neumornem preudarnem delu doseči vsak še tako oddaljen cilj.

Z lahkoto se seveda ob danih razmerah ne da uresničiti vse tisto, kar vsebuje lahko pojem panslavizma. Največja težkoča tiči že v veliki razprtosti in pa tudi razkosanosti slovanskega sveta. Čim večja je masa, ki jo treba obvladati, tem težje jo je preobli-

kovati v primerno celoto, tem težje vdahniti ji enotnega duha. V tem pogledu je nemštvo v mnogo srečnejšem položaju. Treba samo, da se Avstrija prikloni Nemčiji, pa je »Alldeutschland« gotova stvar! Ker imajo vsi Nemci povrh še en in isti književni jezik, bi bilo ujedinitve v vsakem pogledu popolno. Do tako idealnega ujedinitja med Slovani pač še dolgo ne pride. Da, zdi se, da jih je mnogo med nami, ki so prepričani, da sploh nikoli. Ti se sklicujejo lahko na dejstvo, da Poljaki doslej nikoli niso hoteli nič slišati o kakem vseslovanstvu; sklicujejo lahko tudi na samoljubje, ki je pri vseh slovanskih plemenih razvito v navadni meri in ki je nedvomno eno izmed poglavitnih vzrokov za to, da je med nami tako malo popustljivosti, tako malo razpoloženja za kako žrtev, sklicujejo končno tudi na tisto obče znano slovansko neslogo, ki je posledica naše neprevdarnosti in lahkomišljenosti.

Toda če so težkoče velike, s tem večjo energijo treba iti na delo, ki prej ali slej mora obraditi sadove. Ako tudi ne dosežemo vsega, karkoli dosežemo, je dobiček! Jaz za svojo osebo sem prepričan, da dosežemo ob trdni nemajni volji končno tudi vse! Panslavizem za me ni utopija; panslavizem je po mojem mnenju izvršljiv; razlog za to naziranje mi je dejstvo, da so se navduševali zanj najrazboritejši možje raznih slovanskih plemen, kajti kdo bi bil tako smel in bi trdil, da so bili vsi ti možje zgolj frazerji, ki sami niso verovali v uresničenje idej, ki so jih propagirali. Da je bilo med Poljaki doslej tako malo umevanja za vseslovansko stvar, je iskati vzroka pač pred vsem v antagonizmu, ki je vladal med poljskim narodom in despotično Rusijo. Poljaki, ki so se čutili po Rusiji zatirane, so ji nasprotovali v enem kot drugem in ker je veljala Rusija za nekako reprezentantino panslavizma, je bilo povsem naravno, da jim je začel mrzeti tudi panslavizem. No, razmere so se izpremenile in največja zaslepljenost bi bila, ako bi Poljaki ne hoteli uvideti, da je njih spas samo v slovanstvu!

Se eklatantnejši dokaz za to, da panslavizem ni gola šimera, da se dajo temveč njegove ideje uresničiti in sicer v gotovih mejah in v gotovem obsegu brez večjih težav, vidim jaz v tem, da se ga vsi prikriti in neprikriti nasprotniki slovanstva, da lahko rečem, vsi neslovanski narodi, tako silno bole. Ako bi panslavizem ne bil nič drugega kot strah, ki je na sredni votel in ga okoli krajev nič ni, bi pač ne delal toliko preglavice Nemcem, Italijanom,

Madjarom in še marsikomu drugemu, kot ga je že delal in ga še vedno dela. Sicer se dogodi včas, da govori kdo v inozemstvu o panslavizmu s nekakim posmehom, toda ta smeh je navadno prisiljen in se skriva za njim nekaj povsem drugega kot samozavest in veselost. Ako se na pr. Scherr v svoji literarni zgodovini tolaži s tem, da Slovani drug drugega ne razumejo in da se med sabo sovražijo, ne dokazuje to nič drugega kot da obhaja strah pred slovanskim celo take nemške odličnjake, ki se v prvi vrsti ne bavijo s politiko, ker jih navdajajo slutnje, da bi si znalo nekoč slovansko priboriti prvenstvo tudi na slovstvenem polju. Ta strah, ki navdaja vse naše nasprotnike pred ujedinitim slovanskim, bi nam moral odpreti vsem oči! Tega strahu bi ne bilo, ako bi ne bilo vere v možnost uresničenia onega, kar je razumeti pod panslavizmom. Naši nasprotniki verujejo v to možnost, mi pa naj bi ne verovali? Mi sami naj bi smešili in se norčevali iz onega, za kar so se zavzemali naši najboljši možje? Žal, da se nahajajo med nami ljudje, ki jih kaj takega strašno mika! Povod za smešenje vidijo že v tem, ako dá kdo v malce nerodnih besedah izraza svojevo slovanskemu čustvovanju. Ali tu gre za kaj več kot za besede! Poglavitno je, da smo v istini prožeti od pravega duha, prožeti od trdne vere v bodočnost slovanstva. Takih ljudi doslej ni bilo preveč med nami. Lepo donečih fraz smo dokaj čuli, dejanj pa smo videli malo. Naši nasprotniki bi v našem položaju nedvomno znali drugače, kot smo znali mi. In to je, da jih pred vsem plaši, tega se boje, da bi se mi nekoč ne izpametovali ter storili, kar bi storili oni na našem mestu! ...

Zadnja vojna je bila za nas Slovane neizmerno poučna! Naši zakleti sovražniki in naši zavezniki so si bili v tem edini, da je zanje dobro, ako čim več Slovanov pogine. Nikoli ne smemo pozabiti, da so imeli Angleži in Francozi svoje tanke, Ruse pa so z mirnim srcem puščali, da so z golimi prsi jurili proti dvajset in več vrstnim žičnim oviram! Čim več izgub zadene stomilijonski narod, tem bolje! To je bila enih kot drugih parola! Ne, tega ne smemo nikoli pozabiti! Kakor si moramo tudi dobro v spomin vtisniti, da so se Angleži in Italijani po vojni raje vezali z onimi Nemci, ki so po bitki pri Kobardu radostno vzklicali: »Die giftigen Gase haben ihre Schuldigkeit getan!« in ki so svoji deci devali čepice na glavo z napisom: »Gott strafe England!« kot z nami Slovenci, ki smo se tresli za njih zmago in k nji pripomogli, kolikor so nam pač dopuščale razmere! Iz vsega tega govori strah pred Slovanstvom. Toda to je bolj strah pred nečem, ki še ne eksistira, pred

nečem, ki šele lahko nastane. Stvar pa bi bila še vse drugačna, ako bi se Slovani istinito zavedali svojega bratstva in ako bi res vsaj v gotovi meri kazali in udeleževali zmisel za skupnost. O, potem bi si signore Mussolini trikrat premislil, deliti lekcije Jugoslaviji, potem bi Italijani ne izzivali kot izzivajo že ves čas, odkar se pogajamo z njim za stvari, ki so naše, in vsega tistega

poniževanja od njegove strani bi ne bilo, ki smo ga morali vzeti Jugoslavo voljno nase, ker nismo imeli zadostne zaslonbe pri naših bratih; in Madžar ne bi stegal več svojih grabežljivih rok po naši zemlji, niti bi koroški in štajerski Nemci ne imeli poguma, skiliti preko meje! — Če bi bili mi Slovani edini, bi bilo njih ekspanzivnosti kaj hitro enkrat za vselej konec!

Naša mladina.

Kdo jo pozna do intimnih globlin njene kristalne čiste duše, kdo vidi njeno skrivnostno umstveno snovanje in komu so znani vsi sledovi, ki jih zapusti mladoletje življenja v klicah, iz katerih pogajajo nova človeška bitja? V dobi razvnetih človeških strasti, jeklene posmi strojin in topov rojena, v strašnem Jordanu prelite krvi in solz krščena, v burji nasilja, vojne, revolucij in prevratov vzgojena in kakor osamljen ribič po viharji noči vržena na skalnato obrežje, stoji pred nami naša mladina, naša nada in bodočnost. Rojena? O, kdo je stal ob dolgi vrsti zibelk, kamor so rojenice položile nešteto mladih bitij in je videl globoke brazde skrbi in pritaje ne bojznih pred neznanjo bodočnostjo na razoranih licih mater, kdo je zrl v duše očetov, kjer je črv neutrušnih želja neumorno glodal in črpal njihove omagujoče sile in komu je sijalo v obraz krvavo sonce, ki ni moglo pregnati teme iz teh mračnih porodnišnic? Vzgojena? Med grmenjem topov in rožljanjem bodal je hodila v šolo, nebo je zastiral dim smodnika, ozračje je bilo polno obupnih klicev in predsmtirnih stokov z bojišč, v glavi pa so ji šumele strašne novice o neštevilnih človeških žrtvah. In ta splošni kaos, ta čudna simfonija maščevanja, sovraštva, nasilja in krvi je osvaja tudi njo. Nekatje v tujini sem videl iz šole hitečo mladino. Zbrali so se, dečki in deklice, na hribu za mestom, pometali proč knjige in zvezke, razdelili svoje vrste v dva tabora, izbrali dva najpogumnejša mladiča in s krikom in vrščem napovedali medsebojno vojno. Ideja meščanskega klanja je bila okužila njihove mlade in dovzetne možgane. Eni so se imenovali rdeči, drugi beli, kamenje in polena so jim služila kot orožje, in vnela se je pravcata bitka, v malem obsegu to, kar so videli v velikem pri odrastlih. Taka je bila vzgoja, ne povsod tako pogubna, vendar pa po večini zanemarljena, površna, brez pravega razumevanja otroške duševnosti in brez onih vzvišenih ciljev, ki bi jih morala imeti vedno pred očmi.

Taka je bila vzgoja pred in med svetovno vojno in kaj smo storili pozneje, da popravimo to, kar so zakrivali fatalni dogodki? Bore malo ali pa celo nič. Fizično in moralno utrjeni, gospo-

darsko in politično oslabljeni, v mnogih slučajih onemogli in brez krvavo potrebne volje in veselja do pozitivnega dela, brez prave misli o neizbežnih posledicah vojne in vsestranske, temeljite skrbi za bodočnost, nervozni in poglobljeni v medsebojno sovraštvo, v razkranje družabnih sil, v lov za osebnimi ambicijami, razoroženi duševno in še vedno v ščitu in ostrogah fizičnega, stojimo oči v oči pred mladim pokolenjem in mu ne moremo, pogosto pa tudi nčemo dati tega, kar sme po vsi pravici od nas zahtevati. Ne moremo dati samo tega, česar sami nimamo. Ni več bogatih materijalnih virov, ni več zalag poljedelskih pridelkov in industrijskih proizvodov, izčrpan je nekaj cvetoč organizem narodnega gospodarstva, med nami blodi sence nezaposlenosti in pomanjkanje vsakdanjega kruha in vse to zgoščuje atmosfero in ustvarja stanje, v katerem je fizično nemogoče takoj ustreči vsem materijalnim zahtevam.

Ne moremo dati mladini onega blagostanja, ki ga je imela vsaj po večini pred svetovno vojno. Toda to še ne pomeni, da bi ji v tem oziru ne mogli ničesar dati. Narod, ki ljubi svojo mladino, ki se zaveda, kaj pomenijo ti brstiči na drevesu za njegov obstoj in bodočnost, narod, ki noče izginiti v vrtincih časa in nepričakovanih dogodkov, mora biti kakor dobra mati, ki odtrga od svojih ust zadnji kosček kruha, samo da nasti z njim lačno dete. Naj bo naša industrija še tako oslABLJENA, naše poljedelstvo še tako neproduktivno in naše finance še tako neurejene, mladina mora biti prva, ki ji je treba omogočiti znosen gnetni položaj. Koliko je roditelev, ki ne morejo pošiljati svojih otrok v šole samo zato, ker jim primanjkuje sredstev, koliko je mladih, še nedorastlih državljanov obeh spolov, ki morajo duševno ali fizično delati, ne da bi bili za to delo usposobljeni. Tu je poklicana družba, da žrtvuje svoje sile in v svojih sredstvih izkorenini to zlo, kajti prežgodač vpreženo telo ali um kmalu omaga, in taki člani so kot mladi starci pozneje samo v nadlogo družbi. Teoretično in praktično šolanje mladine je treba materijalno osigurati in v kolikor imamo opraviti s slučajji, ko roditeljem

Claude Farrère — prevael Miran Jarc:

Civiliziranci.

Roman.

33

»Gospod,« reče gospa Sylva, »bojim se, da niste na vseh svojih potovanjih še nikoli odkrili tega, kar je v življenju najdražje: družino! Če vam je drago, boste spoznali naš dom. Vi ste skoro sin mojega starega prijatelja Orvillierskega, ki je bil najdražji tovariš mojemu možu. Moja hiša je vaša ...«

Podala mu je svojo še vedno mehko in belo roko, ki jo je Fierce spoštljivo poljubil. Gospodična Sélvsette prikima veselo:

»Zasnubimo vas! O, mi smo prav lična družica, dobro preresetana; pri nas se ne igračkamo, ne nosimo se visoko in ne opravljamo — to je za Saigon trojna izjema. Igramo tennis — prav resno; čitamo, pogovarjamo se, gremo na sprehode, prav daleč, — in zapiramo vrata pred nosom neprijetnih ljudi. Prav, prav lična družba: guverner, Abelovi in gospa Malaiseva.«

»Gospa Malais?«

»Ali jo poznate?«

»Prav malo, bolje pa njenega soproga, ki me je baš danes naprosil, naj ga obiščem.«

»Izborno. Gospo Malaisevo boste videli pri nas in nas boste našli pri njej. Ona je docela prijateljica ...«

Gospodična Sélvsette podrobneje popisuje prednosti gospe Malaiseve. Fierce premišlja, kako je včasih slučaj podoben previdnosti. Še včeraj se je vse zvezalo, da bi mu omrzelo njegovo prejšnje življenje in da bi se ga naveličal; danes pa se je vse zarotilo, da ga pritegne v novo življenje. Vse raj mu je družba, ki je vanjo zahajal, razgrnila vse svoje napake in madeže; danes pa mu je povsem nov in zapeljiv svet odprl svoja vrata na stežaj. In on bo vstopil ...

Kočija se je ustavila. Tu je konec vožnje: cesta obstane ob reki, kjer ni ne mostiča, ne pomenila. Za prebrodenje uporabljajo kad, na drugem bregu pa se skriva za arekami Tuduc; vidne so le tri canhas iz gline in slame. Kot ogromen drevedrvo je presekala reka gozd, ki odvaljuje na obeh bregovih v gostih pragozdih. Drevesa kopljejo svoje korenine v valovih in žolta voda se zeleno svetlika. Tako vklepajo areke Donat med dve temni živi meji, med dve palisadi iz gostih debel, ki jih krojnajo šopasti palmovi listi. Iz gozda izgnano sonce se maščuje med to sečjo po valovitem drevedrvo in zapaljena voda gori ... Konji hrzajo. Sais brezbrizno zavozljava vrvico pri svojem biču.

»Te valujoče palme,« je šepnila Sélvsette Sylva, »so oriflame, ki so jih vsadili na gozdno streho.«

Kad je priplula na sredo reke; na žareči vodi se gibljejo vitke silhuete veslačev kot kitaške senčnate podobe; congal, ki sedi z nogami v vodi

na krnu, cvili neubrano, tožečo pesem. Sonce zahaja. Treba se je vrniti. Pod arekami se je jelo nočiti. Ker večerna rosa že vsepovsod spušča svoje kapljice, je gospodična Sylva skrbno in kot mamiča previdno odela slepo gospo s svojim plaščem.

... Pod arekami se noči ...

»Ko sem bila še majhna,« sanja Sélvsette Sylva na glas, »so me mizdel drevesa na našem vrtu tako zelo velika, vrt pa kar brezmejen. Te areke in ves ta gozd, kako drobno je to v primeri z mojim spominom ...«

Konjska kopita niso povzročala nikakega šuma na tej mehki zemlji. Večerna zbranost je pripravnica za izpovedi.

»Stanovali smo v stari hiši, ki je sličila kometiškem dvorcu in ki so jo nazivali grad, ker je imela konicast stolpč. To je bilo v Perigordu. Tu je bilo vse v cvetlicah, na holmcu se je belila čreda koz, ki jo je pasel pastirček z rdečo čepico. Vse zidovje so obraščale glicine, in kadar se je oče povrnil iz Afrike, vsako leto ob žetvi, so kmetje po vejah razobesili lampione in zastavice. Ah, kako vesela je bila tedaj naša hiša! Njegov modri dolman je vsepovsod razsipel solnčni sijal ... Kako lepe so bile te žetve! Ko je spet odšel, je ostal njegov prostor pri mizi prazen in za vsako kosilo smo postavili tjakaj obed, kot da bi bil pristoten. In potem se ni več — vrnili!«

Fierce je prav tiho vprašal:

»In tedaj ste zapustili Francijo?«

Gospa Sylva je mirno odvrnila:

»Leto pozneje. Bila sem vdova, moja hči pa je že dorasla; njen varuh je postal guverner v Saigonu! Šle sva za njim. Prav sem storila, kajti šest mesecev kasneje so se moje bolne oči za vedno zaprle. Slepa mati, odsoten varuh — moja uboga Sélvsette bi tam umrla v dolgočasju ...«

Fierce motri bele lase in še nenagubano obličje. Kakor omahne pokosen klas, tako se je v nekaj letih sesula vsa sreča te žene; izgubila je svojega moža, svoj dom, svojo domovino in sladko luč dneva. Pa se je vendar smehljala; toliko bridkosti ji je ni zagrenilo poguma. In iz ljubezni do svoje hčerke je stoično zadržala vse svoje solze.

»Ko sem bila še majhna ...«

Gospodična Sylva pripoveduje ljubke otroške pravilice. Fiercu je iz globine spomina vzplavalo njegovo žalostno in trpko detinstvo. Nežnost do te zaupljive deklice, ki je s tako pristrčnostjo odprla skrinjico spomina, se mu vse bolj razrašča.

... Magnolije diše v megli vse bolj; arroyo in mostič, čigar rdeča opeka je posivela; — botanični vrt, kjer trobijo sloni v svojih kletkah; — spet je tu mesto ...

»Na skorajšnje svidenje, kajne?! Pa kmalu!«

»Jutri, če dovolite.«

Peš se je vrnil skozi bleščečo noč. Topel zrak je čudno oživiljoč.

V ulici Catinaš ga je poklical Torral.

tega pod nobenim pogojem ni mogoče storiti, je dolžnost države, da potom olajšav in ugodnosti, pa tudi z denarnimi prispevki poskrbi za normalno vzgojo mladine.

Neprimerno več kakor v materialnem, pa lahko in moramo dati mladini v duševnem oziru. S težkimi mukami in mnogimi žrtvami smo si ustvarili svobodno nacionalno državo. Prve čiste soke narodnega vstajenja je pila iz polne čaše tudi naša mladina. Kdo se ne spominja onih jasnih solnčnih dni, ko je plamtel ogenj ljubezni do domovine in troimenega naroda v polnem sijaju v naših srcih in kdo ni videl radostnih lic in blestečih oči mladine, ki je z vsem svojim bitjem čutila, da stopa v novo življenje? Kdo se ni takrat zavedal, da smo odkrili nov blagodejni studenec, iz katerega bo pilo naše mlado pokolenje sveže sile patriotizma in spoznanja, da je »brat mio, koje vere bio«? In komaj je utihnil vihar oduševljenja, komaj smo prestopili prag težko dograjene nacionalnega svetišča, niso se še skrili za obzorjem prvi zlati žarki svobodnega solnca, ko je stopila mladina pred nas in vprašuje: Kje so ideali, ki so gnali naše očete in brate v smrt, ki so prelivali solze ponosa in radosti naših mater in sester, ki so čutili, kako je planila po naših žilah vroča kri in kako so utripala naša prekipeljavajoča srca v ljubezni do rodne grude in bratov onstran Gorjančev tja do Marice in azurnega Ohridskega jezera? Kje so divne sanje o brat-ski slogi, skupnem delu in pravični delitvi dobrega in hudega ne glede na jezik, vero in stan, ki smo jih sanjali v mladoletju in mislili, da se bodo uresničile za vse brate brez razlike v enaki krasoti? Kje je čar svobodne domovine, ki smo ga pili z materinim mlekom, in je sedaj grenak kakor pelin? In kdo ste vi, ki gazite kakor razbrzdani vranici to, kar so vam pripravili vaši pradedje in ustvarili z nečloveškimi mukami in krvjo oni, čijih kosti so že strohnele v tuji in sveti domači zemlji? Odgovorite, povejte nam, kaj se godi in kdo je kriv, da je hram v naših dušah tako oskrnjen! In kje ste bili takrat, ko so pele svinčenko, ko je smrt pobirala bogato žetev po okrvavljenih poljanah in smo mi, slabi in neizkušeni, drhteli zanje, ki so šli v boj proti našim zakletim sovražnikom? Kje ste bili takrat, da vas nismo čuli, ko pa nam danes tako glasno govorite o treh posebnih narodih, o sovražstvu in zaničevanju vsega, kar smo nosili in še nosimo v mladih dušah kot školjka biser v svojem vapencu? Mar brat ni več brat in kri ni več kri vsega življenja? Mar zemlja, na kateri smo se rodili in ki jo ljubimo kakor ptica svoje gnezdo, ni več naša, ne daje več redilnih snovi duševnemu cvetenju naših pesnikov in ni več sveta, dast so jo posvetili naši plemeniti očete in brate v svojo dragoceno krvjo? Odgovorite, povejte nam, mi čakamo leto za letom, pa ni ust, ki bi nam to povedale! In kako naj živimo, odkod naj črpamo moralne sile za tako težko gmoč? Življenje? S poteptanimi ideali nas silite na pot, kamen nam ponujate, ki nam bo težil mlada ramena, cinčen smehljaj igra na vaših ustnicah, ko stojimo pred vami in kličemo: Tako ne moremo več živeti! Mladi smo in kakor brstič, ki poganja spomladaj iz golega drevesa, tako hrepenimo tudi mi za solncem. Kje naj iščemo idealov, brez katerih je mladost kakor roža brez solnčnih žarkov? V vsakdanjih političnih intrigh, v borbi za kos kruha, v kličih po medsebojnem klanju, revolucijah, prevratih, atentatih in zločinih? Siti smo te grenke jedi, duši nas v grlu, in če je ne bo kmalu konec, se zadušimo. Čujte naš glas, ki je klic vaše in naše bodočnosti po resničnem delu za blagor domovine in naroda!

Tako stojijo pred nami in vprašuje naša mladina. Mi pa smo nemi, kakor mrtva skala in drvim pod bičem nizkotnih strasti in brezglavih političnih prepričevanj, ne oziraje se ne na desno, ne na levo. Toda skrajni čas bi bil, da se ustavimo in zavemo, da brez dobro vzgojene idealne, patriotske in svoj narod ljubeče mladine, ki sicer še ni pokvarjena, vendar pa je že v nevarnosti, ni in ne more biti lepše bodočnosti.

MADŽARSKI GROFJE IN ZITA.

— Budimpešta, 17. septembra (Izv.) Grof Julij Andrássy, škof Miklos in grof Szecseny so odpotovali na Španjo, da obiščejo bivšega cesarico Zito in njenega sina Otona. Madžarski legitimisti se v zadnjem času zelo trudijo, da dosežejo priznanje Otona za madžarskega kralja.

STAVKA V DUNAJSKIH KINEMATOGRAFIH.

— Dunaj, 17. sept. (K) Uslužbenec vseh dunajskih kinematografov so že v soboto napovedali stavko. Vsi kmi so zaprti. Vzrok stavke je mezdno gibanje. Dosedaj še ni dosežen sporazum.

DOLG POGOVOR MUSSOLINIJA Z ANGLEŠKIM POSLANIKOM.

— Rim, 17. septembra (Izv.) Predsednik Mussolini je imel včeraj z angleškim poslanikom zelo dolg pogovor, ki je trajal nad dve uri. O pogovoru se drži stroga tajnost.

Telefonska in brzojavna poročila

Važne spremembe na Reki.

Vzpostavitev italijanske vojaške diktature. — Vtisi o reškem preokretu v Beogradu. — Razmere na Reki neznosne.

— Sušak, 17. septembra. (Izv.) Včeraj ob 15. popoldne je vkorakal na čelu italijanske vojske general Giardino na Reko. Prebivalstvo mu je tupatam prirejalo ovacije. Po mestu so visle italijanske zastave. Objavljeno je bilo pismo Depolijevo in poseben razglas generala Giardina, da bo italijanska vojska skrbela za red in mir v mestu. Med prebivalstvom vlada veliko razburjenje.

— Beograd, 18. septembra. (Izv.) Včeraj popoldne je bilo kratko javljeno, da je dosedanja reška vlada pod predsedstvom Depolija odstopila in da je vlada nad Reko prevzel italijanski general Giardino.

— Beograd, 18. septembra. (Izv.) Včeraj popoldne se je bliskovito raznesla po Beogradu senzacionalna vest, da je od strani Italije izvršena okupacija Reke. Prve vesti, ki so javljale o važnih spremembah na Reki, so vzbudile v mestu med političnimi in parlamentarnimi krogi veliko vznemirjenje. Vaš dopisnik je imel tekom popoldneva priliko razgovarjati se o položaju na Reki z uglednimi člani vlade, med drugim tudi z namestnikom zunanjega ministra ministrom pravde dr. Ninko Perićem. Odločno in popolnoma resno so vsi člani vlade izjavili:

Vse vesti o kakik okupaciji odnosno aneksiji Reke od strani Italije so popolnoma neutemeljene in brez vsake stvarne podlage. Zadeva je sledeča: V resnici je podal ostavko podpredsednik reške konstituante Depoli. Njegova demisijska je posledica nevdružnih razmer na Reki. Položaj na Reki je postajal namreč zadnje dneve zelo kritičen. Depoli ni imel nikake avtoritete. Zaradi tega je Depoli poslal ministrskemu predsedniku Mussoliniju obširno pismo, v katerem mu opisuje kritični položaj Reke, mu naznanja, da odstopa s svojega mesta ter ga naproša, da Italija s svojo vojsko nadalje vzdržuje red in mir, dokler se ne upostavi popolno gospodarsko in politično ravnanje Reke zaledjem. Mussolini je v resnici izdal generalu Giardinu ukaz, da z vojsko vzdržuje red in mir na Reki. General Giardino je včeraj faktično izvršil ta Mussolinijev ukaz ter je prišel na Reko, obenem pa ojačal dosedanje reško posadko. Ta korak italijanske vlade smatrajo nekateri temperamentni Primorci za čin aneksije. Stvar pa je treba motriti popolnoma mirno, ker prve vesti izhajajo več ali manj iz senzacionalnih virov.

Po izjavi uglednega člana vlade je treba vse vesti sprejeti z rezervno in je treba naglašati, da se bo reško vprašanje rešilo na popolnoma prijateljski način med obema interesiranimi državama in ni nikakega povoda za kako vznemirjenje.

— Beograd, 18. sept. (Izv.) Dočim vlada premetiva velike spremembe na Reki popolnoma stvarno in mirno, se je polastila nekaterih opozicijskih krogov velika razburjenost ter je opažati med oficijelnimi parlamentarci ostro kritiko dosedanje vladine zunanje politike.

Zanimivo je, da je takoj, ko so prišli prve vesti v Beograd o imenovanju italijanskega vojaškega diktatorja za Reko, obiskal ministrskega predsednika g. Pašiča francoski maršal Franchet d'Esperay. Ta se je zelo obširno informiral o stvarnem položaju Reke in se je zelo interesiral o stališču naše vlade napram novim dogodkom na Reki. Konferenca je trajala nad pol ure.

Na dvoru je vladalo napeto zanimanje za Reko. Minister dvora g. Jan-ković je obiskal pomočnika zunanjega ministra Gavrilovića ter ga naprosil, da stalno obvešča kralja o vseh dogodkih. Italijanski poslovni odpravnik Sumonte je opoldne imel daljšo konferenco s pooblaščenim ministrom Ljubo Nešićem. V imenu svoje vlade je sporočil zunanjemu ministrstvu, da je imenovan general Giardino za upravitelja na Reki. To imenovanje pa ne znači nikake važne spremembe v sedanem stanju pogajanj in se ne sme tolmačiti kot kak preljudi za eventualno spremembo, temveč je treba smatrati to odredbo Italije kot nujen korak za ohranitev mira in reda na Reki, ker so zadnji čas razmere na Reki postajale od dneva do dneva neznosnejše. V korist Reki je, da se mesto obvaruje pred skrajnimi elementi. V sličnem smislu je podala Italijanska vlada svoje izjave tudi našemu poslaniku v Rimu g. Antonijeviću.

Tako je stališče naše vlade glede najnovejših sprememb na Reki. Drugače pa komentira stvar širša javnost in pa opozicijski krogi. V političnih krogih, kakor je bilo omenjeno, je prva vest o dogodkih na Reki izzvala splošno senzacijo in napetost. Ta korak Italije naj pomenja formalno aneksijo Reke. Predsednik demokratske stranke Ljuba Davidović je izjavil našemu do-

pisniku, da razmotriva reško vprašanje s čisto drugega stališča kakor vlada. Vlada je doživela sedaj velik neuspeh v zunanji politiki. Že pred dvema mesecema je opozoril g. Davidović zunanjega ministra dr. Ninčiča na aneksijo Reke, ki pa mu je odvrnil, da je korak Italije nemogoč. Depoli je Italijan, zato je zahteval, da prevzame Italija upravo mesta Reke v svoje roke. Reško vprašanje je po izjavi Ljube Davidovića stopilo v štadij, ki lahko izdove vojno. Zelo živahno se tudi komentira obširno pismo podpredsednika reške konstituante prof. Depolija, ki apelira za ureditev reških razmer edino le na Italijo, ignorira pa popolnoma pomoč Jugoslavije, čeprav je Reka v gospodarskem oziru odvisna od jugoslovenskega zaledja. Politični krogi ugotavljajo, da se hoče Italija na Reki okrepiti.

— Beograd, 18. sept. (Izv.) Zaradi maskirane okupacije Reke od strani Italije je izvedel vaš dopisnik na mero-dajnem mestu, da beogradska vlada nima za sedaj razloga za vznemirjenje. Vladni krogi so prepričani, da se doseže miren sporazum in verujejo Mussolinijevi zadnji izjavi, da je sedanji čin Italije na Reki v celoti koristen za mirno rešitev vprašanja.

Zanimiva je dalje okolnost, da je pooblaščen minister Ljuba Nešić takoj po konferenci z italijanskim poslovnim odpravnikom obvestil ministrski svet o korakih Italije. V momentu zborujoči ministrski svet je takoj nato prišel razpravo, kakšno stališče naj zavzame naša vlada napram reškemu dogodkom.

PISMO PROF. DEPOLIJA MUSSOLINIJU.

Prof. Attilio Depoli, podpredsednik reške konstituante, ki je vodil reško vlado od marca 1922, je poslal ministrskemu predsedniku Mussoliniju nastopno pismo:

Ekscelencija!

Ko sem v razburjenem marcu preteklega leta, prisiljen v svojstvu podpredsednika konstituante, sprejel reško vlado, da ne ostane mesto v nevarni anarhiji, sem mislil, da bo moja naloga trajala le kratko dobo. Člani Zancellove vlade so odstopili in bežali na tuj teritorij, razkropili so se in odstopili so člani konstituante po večini in tako je ostalo mesto v vrtincu nevarnih oboroženih revolucionarnih sil, vsled česar je bila potrebna vlada, ki bi umirila tragično strastvenost, poskrbela za neobhodno potrebščine in dovolila mestu, da počaka svojo željeno ureditev. Zdelo se je, da ta ureditev skoraj pride. Italija in Jugoslavija sta določili, da se okoristita z mednarodno konferenco v Ženevi v svrhu proučitve in prijateljske rešitve velikih razlik, ki so nastale med njima za izvršitev rapalske pogodbe.

Od tega prijateljskega sporazuma, po katerem je Reka upala še enkrat, da se prizna njena trdna volja in njena pravica do življenja kot italijansko mesto, sem pričakoval takoj prenehanje svojega provizoričnega uradovanja. Iz konverzacij v Ženevi je izšla konvencija v Santi Margheriti, ki je rešitev zopet odložila. Reka je bila zopet razočarana, toda molčala je disciplinirano, zapu-paloč Italiji strogo obrambo njenih pravic na sedežu italijansko-jugoslovenske komisije. Čeprav sem videl, da se moje mučno službovanje nadaljuje, ko sem osebo žrtvoval vsako svojo aspiracijo, sem položil v službo vrhovnih interesov domovine vse svoje moči, da bi dosegel to, da se v prebivalstvu zmanjšajo težke posledice novega pričakovanja. Pa če je materinska pomoč Italije in zlasti resnična dobrohotnost vlade, kateri predseduje V. E., preprečila smrt Reke, so se pa razmere mesta s potekom dolgih mesecev poslabševale na nevdružljiv način. Večkrat sem imel že priliko, da sem obrazložil V. E. bedo, povzročeno vsled dolge nezaposlenosti; obup ljudstva zaradi jugoslovenskega nasprotstva, ki je zabra-nilo Reki vsak promet z njenim naravnim zaledjem in je ustavilo celo redno železniško gibanje; zavratno in perfidno kampaňo proti italijanski materinski pomoči s strani malovrednih meščanov. Obrazložil sem V. E. že začetkom tekočega leta, kako že tako skromna avtoriteta moje vlade vedno pada vsled te žalostne situacije in povedal sem Vam vse težke politične posledice. Skupine in male lokalne frakcije, umikajo se vsaki kontroli in takorekoč vsaki legalni normi, so poostrevale svoje metode, napadale nasprotnike in jih skušale z nasilstvom uničiti. Boji, čisto osebni, prehajajo s trga v urade in globoko ovirajo redno uradno poslovanje. O najdelikatnejših službenih dolžnostih, o pravnem redu, o justici, o šoli, o javni upravi se razpravlja javno z zasme-hovanjem in zasramovanjem.

Zadnji čas je postala situacija naravnost neznosna in meseca julija sem povedal V. E., da ako ne pride do hitre rešitve reškega vprašanja, ne ma-

rem več obdržati odgovornosti svojega urada. V. E. mi je odgovorila, da se vprašanje v kratkem reši. Upaje na skorajšnji konec svojega mučeništva je prebivalstvo nekaj časa mirno čakalo. Toda danes, ko niso dala pogajanja nikakega zaključka, ko ni ničesar, kar bi dajalo upanje na bližnje zboljšanje gospodarskega in političnega življenja mesta, bi bilo moje nadaljno službeno žrtvovanje ne le nekoristno, marveč naravnost škodljivo. Mesto je izgubljeno, ako vlada V. E. ne sprejme takoj nase njene usode. Sredi moralnih in materialnih razvalin, ki so zadelo mesto vsled dogodkov zadnjih petih let, živi samo ena sila, ki se spuštuje: Italija. Italija, ki vodi Reko s svojimi vrliimi voljki, Italija, ki je preskrbela prebivalstvo s hrano, ko ni bilo nobene zaloge več, Italija, ki zagotavlja s svojimi sredstvi nadaljevanje javne službe, Italija, do katere se obrača Reka z zaupanjem in od katere pričakuje rešitev. Zato mislim, da vršim svojo dolžnost, ako pustim službovanje, ki mi je bilo poverjeno. Ako je bila moja navzočnost upravičena in ako sem si mogel domisljati, da vršim koristno delo, dokler se je zdela bližnja poravnava mednarodnega spora, ki obtežuje moje nesrečno mesto, pa je ne morem danes nikaka opravičila in nikaka iluzija pripustiti, danes, ko niso prišla dolga pogajanja do nikakega zaključka. Prebivalstvo, če tudi majhno, se ne sme udušiti vsled tujega nerazumevanja njegovih potreb. Mesto ne more čakati vedno in vedno, da bi se vršili nad njim eksperimenti s neizvedljivimi oblikami. Ono ima pravico do življenja! Mislim, da moj odstop predlo-ži svetovni vesti to pravico v celoti in da lahko pomeni pričetek za pripozna-nje te pravice. V. E. naj mi oprost, ako vzlic visokemu opogumnevanju takoj zapustim reško vlado z željo, da ne ostane po mojem odhodu iz urada nobena druga oblast, razen poveljstva kraljevskih čet, dostavljajoč, da se nahaja mesto s koncem tega meseca brez vsakih sredstev za svojo prehrano. — Prof. Depoli. Reka, 2. septembra 1923.

PRED REŠITVJO REŠKEGA PROBLEMA?

— Rim, 17. sept. (Izv.) Registracija pogodb se tolmači v vladnih krogih do-sledno tako, da se ponovi prijateljsko na-dlevanje pogovorov v svrhu rešitve reškega vprašanja. Zadnji trenotek se govori o možnosti, da v jutrišnjem ministrskem svetu Mussolini sporoči, da se končno reško vprašanje reši te dni definitivno. Brez vsake podlage so bile vesti o zopet-nem delovanju paritetne komisije, ki je bila razpuščena 31. avgusta.

Vprašanje povišanja uradniških plač.
— Beograd, 18. septembra. (Izv.) Na včerajšnji seji ministrskega sveta je prišlo v razpravo tudi vprašanje povišanja uradniških plač, ozir. izplačila draginskih doklad na podlagi novega uradniškega zakona. Znano je, da je vlada forsirala zakon o povišanju taksi in pristojbin, da dobi kritje za gotove večje izdatke, ki jih ima izplačati dne 1. oktobra iz naslova ureditve oficirskih in uradniških plač. Sedaj je vlada sklenila, da se izplačajo dne 1. oktobra t. l. le oficirjem plače na temelju zakona o reorganizaciji naše vojske, dočim se je ureditev plač v smislu novega uradniškega zakona odgodila. Ta sklep vlade motivirajo s tem, da še ni izvršena popolna redukcija uradništva in da še ni dokončano sistemiziranje, ozir. grupiranje uradništva v smislu določil zakona.

MINISTRSKI SVET.

— Beograd, 18. septembra. (Izv.) Po dvadnevem odmoru je bila včeraj seja ministrskega sveta, ki je trajala od 10. popoldne do 12. V prvi vrsti je ministrski svet razpravljal o dosedanjih rezultatih direktnih pogajanj med našo in italijansko vlado. Namestnik zunanjega ministra minister dr. Ninko Perić je poročal o pogajanjih zunanjega ministra dr. Ninčiča v Ženevi. V vladnih krogih še vedno prevladuje optimizem in so prepričani, da se dobi za našo državo ugodna solucija reškega problema. Zunanji minister se ima v četrtek povrniti v Beograd.

Federalistični blok.

Dr. Korošec vodja federalističnega bloka. — Hrvatsko vprašanje srednjeevropski problem.

— Zagreb, 18. septembra. (Izv.) Današnji »Jutarnji list« priobčuje razne komentarje angleškega tiska o Stjepanu Radiću, hrvatskem problemu in o balkanskim politikam. List prihaja do zaključka, da je hrvatsko vprašanje postalo problem srednje Evrope. List ima baje iz Londona informacije, da je Radić stopil v ožje stike z uglednimi angleškimi parlamentarci in novinarji. Radić je baje dosegel povsod uspehe in nekateri novinarji ga nazivajo »balkanskega Tolstega«. Ako se ne reši hrvatsko vprašanje, nastane v Evropi še večji kaos in na Hrvatskem postane prepad, preko katerega ne bo mogel »oziti orijent-ekspres«.

— Zagreb, 18. septembra. (Izv.) Dr. Korošec se je v soboto in nedeljo udeležil zadrugnega kongresa kot pred-sednik Gospodarske zveze. Danes pričakuje prihoda dr. Spahe iz Sarajeva. Za jutri 19. t. m. je sklicana politična konferenca federalističnega bloka z dnevnim redom: razprava o politični situaciji in nadaljna taktika bloka. Kakor zatrjujejo nekateri politični krogi, skuša dr. Korošec dobiti v roko glavno vodstvo federalističnega bloka.

— Beograd, 18. septembra. (Izv.) V parlamentarnih krogih računajo, da ne pride do načelnega sporazuma med radikali in klerikalci. Klerikalci so stavili zelo pretirane zahteve, katerih radikali ne morejo sprejeti.

Občinske volitve na Češko-slovaškem.

— Praga, 18. sept. (Izv.) V nedeljo so se vršile po vseh krajih države občinske volitve, ki so potekle popolnoma mirno in brez incidentov. V splošnem je opažati veliko napredovanje dr. Kramařeve narodne demokracije in agrarne stranke, nasprotno pa so komunisti in socialdemokrati v primeri s prejšnjimi volitvami precej nazadovali.

V Pragi so po dosedaj znanih rezultatih dobili: narodno - demokratska stranka 86.761 glasov, narodni socialisti 81.770, komunisti 67.609, češkoslov. socialdemo-krači 33.460, obrtniki in trgovci 24.325, češ. ljudska stranka 22.958, nemško-pol. delovna stranka 13.543, blok gazistov 7313, republikanska stranka 5716, židje 8551, najemniki in konsumenti 5323, socialistična zveza 3752, napredni socialisti 3806, stranka češ. patriotov 4875 in nemški socialdemo-krači 2085 glasov. Tako imajo narodni demokrate 23, narodni socialisti 22, komunisti 19, socialdemokrati 9, obrtniki in trgovci 7, klerikalci 6, nemško-politična delovna stranka 4, republikanci 2, gazisti 2, židovske stranke 2 in vse ostale stranke po 1 mandat. V Trnavi je dobil meščanski blok 2, socialdemokrati 5, narodni socialisti 2, komunisti 7, židje 5, krščanski socialisti 4 in klerikalci 11 mandator. V Moravski Ostravi (izidi v 115 občinah) imajo češ. socialdemokrati 829, nemški socialdemokrati 37, socialisti 95, komunisti 132, klerikalci 452, zemljoradniki 239, obrtniki 75, narodni demokrate 20, nemška meščanska stranka 70, združene politične stranke 38 mandator.

V Bratislavi so dobili češ. socialdemo-krači 3, nemški soc. dem. 1, narodni dem. 2, državni in privatni nameščenci 1, slovaški klerikalci 5, komunisti 7, združene nemške stranke 3, komunalno-gospodarska skupina 1, krščanski socialisti 14, zemljoradniki, narodni socialisti in legionarji 7 in židovska stranka 4 mandate. Izidi volitev v ostalih podeželskih krajih so odsev kraljevih razmer in predstavljajo pestro sliko politične diferenciacije. Ponekod so zmagali narodni socialisti ali narodni demokrate, drugod zopet socialdemokrati ali klerikalci tako, da o absolutni večini te ali one stranke na deželni ne more biti govora. Odločilna so seveda glavna mesta. Zlasti Praga, kjer imajo narodni demokrate večino. Zanimivo pa je, da so komunisti v podeželskih krajih dobili razmeroma precej veliko število glasov.

— Praga, 18. septembra (Izv.) V bodočem občinskem svetu bo imel takozvani socialistični blok 58 mandator, dočim šteje meščanske stranke 52 glasov. Kakor pričakujejo, pride med socialističnimi skupinami do sporazuma in bo ponovno izvoljen za praškega župana dosedanj narodnosocialistični župan dr. Baxa.

Italija in Grška.

— Rim, 17. septembra (Izv.) Danes ob 14. popoldne je odplulo iz Tarenta italijanske brodogradje v Pirei, kjer ima grško brodogradje ob prisotnosti angleških in francoskih križark oddati 21 strelav na čast italijanskega brodogradje.

KATASTROFALNI PADEK NEMŠKE MARKE.

— Berlin, 17. septembra (Izv.) Poln-carevje nedeljski govor je dal indirekten povod za katastrofalen padec nemške marke. Angleški funt je danes notiral eno milijardo mark, ameriški dolar pa 20 milijonov mark. Opažati je na trgu pomanjkanje živil. Kmetje nočejo več prodajati svojih poljskih pridevkov pri za papirnate nemške marke. V Berlinu je opažati posebn pomanjkanje kruha.

JAPONSKA SE ŠE NI UMIRILA.

— London, 17. sept. (Wolff) Kakor poroča Reuterjev urad iz Tokia, je določena za oktober izredna seja državnega zbora, ki bo odobrila kredit za obnovitev prestolnice. Minister mornarice cenil materialno škodo, ki jo je povzročil potres v pristanišču na 50 milijonov jenov. Dokler ne bo obnovljena Jokohama in Tokio, bo Nagaya najvažnejše severno pristanišče Japonske. Tekom zadnjih 24 ur so bili na več krajih ugotovljeni potresni sunki, ki so nekateri poškodovane hiše popolnoma porušili.

VREMENSKO POROČILO.

— Dunaj, 17. sept. (uradno vremensko poročilo) Nebo je bilo včeraj jutraj še oblačno, pozneje pa se je zjasnilo tako, da je bilo v nedeljo lepo in toplo. Danes je vreme v Avstriji lepo; ponekod je ležala jutraj megla. Pričakovati je večina-ma jasno, toplo in prijetno vreme, jutri zvečer zelo oblačno. Splošno bo vreme izpremenljivo, toda večina vedno.

SPOMINJAJTE SE »DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA«

Gospodarstvo.

= Umorjen šef sofijske policije. Kakor poročajo iz Sofije, je bil pri zadnjih komunističnih nemirih v Sofiji umorjen tudi šef ondotne policije. V zadnjih dneh je bilo v Sofiji aretiranih nad 130 komunistov, v notranjosti pa več sto.

Čas krože novčaniče v melah naše zemlje in v koliko je v stanu ta zaloga zadostiti sedanjim stvarnim kreditnim potrebam zemlje. Nadalje imamo v zemlji pritok naroda priseljen iz ogromnega števila ruskih beguncev — en razlog med drugimi, ki tudi upravičuje potrebo za povišanje denarnega obtoka, kakor je razvidno iz gornjega primera glede severoameriških Zedinjenih držav. Ako se vse to vzame v poštev, potem je nedvomno, da morajo današnje kreditne potrebe zemlje in sedanj obtok novčanič Narodne banke biti v nerazmerju. Bolajzen, katero iz zaloga gotovi naši finančniki! glede povzajanja kontingenta, prihaja iz dveh razlogov, ki jih navajajo: prvi, glavnejši, je v tem, da, pravilo, povišanje kontingenta pomenja — nacionalistično politiko, katero bi Narod-

—g Tržine cene v Celici. (V dinarjih.)

Meso: govedina v mesnicah I. 25—27, II. 25, na stoličkah I. 25, II. 23, teletina I. 30—35, II. 30, svinjina I. 30—35, II. 20, 1 kg domače masti 40, amerikaške 35, 1 kg lasianine I. 40, II. 38, 1 kg šunko 50, prehranjena mesa I. 50, II. 42, 1 liter mleka 2,75, 1 kg surovega masla 55—60, čajnega 76, masla 55, bohinskega sira 65, eno jajce 2.

Kruh: 1 kg belega 7, ržnega 6, šemeli 10.

Sadje: 1 kg lukaznuh jabolk 5, I. 4, II. 3, III. 2, lukaznuh brusik 4—5, I. 4, II. 3, III. 1,50, 1 kg bruskev 5, 1 kg orehov 7, kuščarskih orehov 25, 1 kg šelpej 7—10, Špica

—**g** Dalmatinci primanjkuje pitne vode. Treba je nužno pomoči. Zato je ministrstvo poljoprivrede in vod poslalo v Dalmacijo komisijo, da pregleda teren in preuči, kako bi se voda iz planinskih studenčev mogla napeljati v brezvodne kraje.

—**g** Prošnje za avoz sladkorja za posrabo vina je ministrstvo poljoprivrede odbilo iz razloga, da ne kaže podpirati falšificirano vinsko produkcijo v času, ko vladajo v naši državi vinska kriza.

**Proslava 50letnega jubileja
guvernerja Narodne banke
g. V. Vaiferta.**

Slavnostni banket.

Na večer ob 8. uri se je vršil sijajen banket v čast slavljenja, katerega so se udeležili predstavniki vseh slovenskega naroda ter zastopniki hrvatskega naroda in slovenskih gospodarskih korporacij. Banketu je prisostvovalo veliko število najodličnejših dam beogradske družbe, takoj gospa Jovanovičeva, Hristićeva, Bajlonijeva in Ivaničeva. Prvi je nazdravil predsednik slavnostnega odbora in centrale industrijskih korporacij g. I. Bajloni v krasni združici kralji in prestolonasledniku. V imenu vlade je izpregovoril finančni minister dr. Stojadinović in napil slavljenju v imenu vlade. V imenu hrvatskih udeležnikov je govoril predsednik Saveza industrijalcev v Zagrebu g. Aleksander ter je bil njegov krasen govor živahno aklimiran. V imenu slovenskih gospodarskih organizacij je izpregovoril g. dr. Fran Windischer ter je ob živahnem pritjevanju udeležnikov napil g. Vajferta kot prvega guvernerja Narodne banke Srbov, Hrvatov in Slovencev. Sledila je nato dolga vrsta napitnic. V imenu »Kola srbskih sestara« je imela sijajen govor ga. Ivaničeva, katera je navajala velikanske zasluge slavljenja za humanitarne in socialne naprave v Srbiji. Dolgo vrsto združbe je zaključil vodja stola gosp. B. Nušić ter žel za svoja prisrčna izjavanja vsestransko pohvalo.

Velezanimivo predavanje danes ob

—: 20. v »Mestnem domu«. —

200 velezanimivih sliki

Naj više se zna li

-: Naj nihče ne zamudi! :-!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 18. septembra 1923.

POLEMIKA.

»Jutro« se pritožuje napram našemu listu, češ da smo se opetovano pregrešili proti predpisom ene formalne korektnosti, ki je povsod v modi, ter da smo sedaj zopet zagrešili tako formalno nekorektnost s tem, da smo imenovali JDS »mladinsko stranko«. Dvakrat smo prečitati to polemiko notico in potem še enkrat pogledali na naslovno stran. Res, prinaša jo »Jutro«, to je glasilo naših mladincev, ki je skozi mesece zbadalo in žalilo neposredno, še bolj pa med vrsticami našo stranko, njene predstavnike in tudi naš list. Namenoma nismo reagirali na to več kot samo formalne nekorektnosti, ker nismo hoteli nasprotstva še bolj poostri in ker smo pričakovali, da se bodo Jutrovcem, če že ne spametovali, pa vsaj naveličali. Končno je tudi nas minilo potrpljenje in udarili smo tuintam nazaj, pa seveda tako, da je bolelo. Saj to ni tako težko, ker gospodje imajo toliko odprtih ran, da zaskeli, kamorkoli po-
ložiš prst.

Dokaz za način »Jutrove« polemike nam daje prav ista številka, v kateri pretaka svoje krokodilove solze nad našo nekorektnostjo. Naš članek o zagrebškem kongresu, ki je bil samo reakcija na izpade, je »Jutro« vzelo za povod za uprav gorjanski napad proti — dr. Ravniharju. Oni bi menda radi videli, da bi g. dr. Ravnihar stopil iz svoje rezerve, kar bi naj film služilo v gotove namene. G. dr. Ravnihar, ki smo ga obvestili o tem napadu, sporoča Jutrovcem po nas, da je njihov trud zaman; vaje križati meče le z enakovrednimi, je že davno opustil vsako reakcijo na »Jutrove« izpade.

Kako prav ima g. dr. Ravnihar, dokazuje ta zadnji napad, ki ponavlja trditve, zaradi katerih je bilo »Jutro« sodniško stigmatizirano. »Jutro« zelo gradi na pozabljenosti in nerazsodnosti svojih čitateljev, ako jim vedno in vedno skuša sugerirati nekaj, kar je bilo že tolikrat ugotovljeno kot preprosta laž. Naj še dostavimo, da mora »Jutro« seči prav daleč v dobo pred zagrebškim kongresom, ako hoče najti prave vzroke propasti demokratske stranke. Iskati pa jih je v prvi vrsti v osebah, glede katerih je demokratska stranka imela nesrečo, da jih je bila izbrala za svoje voditelje. Nekaj novega pa je, kar trdi »Jutro«, češ da je za občinske volitve ljubljanske JDS ponudila Jugosl. Zaidnici, da ona (Zaidnica) sestavi celo kandidatsko listo, da pa je odklonil skupni nastop — dr. Ravnihar. Pribito bodi še enkrat, da je sodelovanje z mladimi odklonila narodno - socialistična stranka — ona že ve, zakaj. In pribito bodi, da je Jugosl. Zaidnica v resnici sestavila celo kandidatsko listo. Pozvali smo bili še v zadnjem trenutku pred volitvami, ko je bilo že popolnoma jasno, da ima Zaidnica mnogo, mnogo več šans kakor pa JDS, naj pristaši JDS, če že ne glasuje za kandidatsko listo Zaidnice, pa vsaj opuste agitacijo proti njej. Le na ta način bi bili prepričani zmago klerikalno - komunističnega bloka. Na ta poziv pa so se mladini kakor besni zagnali v volilno borbo ne proti bloku, ampak proti Zaidnici, in dosegli to, kar so hoteli, da Zaidnica ni zmagala. To jim je bilo glavno, naj že potem zmaga kdorkoli.

Ljubljansko meščanstvo se mora torej za sedanje gospodarstvo in gospodarstvo klerikalno-komunistične večine na mestnem magistratu zahvaljevati edino le nesrečnemu vodstvu JDS. Tega dejstva ne spravi s sveta nobeno potrjevanje dejstev in nobeno natočevanje. To bodi povedano tudi vsem brunim dušam, ki bi se od »Jutrovih« bajk morda dale preotriti, se zgražale in zavijale oči proti nebu. Danes se kesajo vsi, ki so se bili ob občinskih volitvah dali od »Jutra« speljati na led, i oni, ki so glasovali za »Jutrove« kandidate, i oni, ki so se dali oplasiti, da niso šli na volišče. Kesanje je prekasno, bodi pa šola za prihodnjiki!

★ ★ ★

— **Imenovanje novih generalov.** Iz Beograda poročajo, da bo v kratkem, najbrže na dan prestolonaslednikovega krsta imenovanih 30 polkovnikov za brigadne generale. Kakor čujemo, bo ob tej priliki imenovan za generala tudi komendant dravske divizijske oblasti polkovnik Vučković, kar bo v Ljubljani vzbudilo splošno zadoščenje, ker uživa g. komandant v vseh slojih iskrene simpatije.

— **Odlikovanje članov našega generalštaba.** Po končanju vojnih manevrov češkoslovaške vojske je volni minister odlikoval z vojnimi križcem zastopnike jugoslov. generalnega štaba Milovanovića in polkovnika Nedica. Člani naše vojne delegacije so po 16. t. m. odpotovali iz Prage v Brno, kjer ostanejo dalje časa.

— **Klerikalci zavračajo krivdo na uradnikih.** Ubogi dr. Brencl Kalkša neokusna reklama se mu dela v časopisu SLS. Bodimo pa resnicoljubi in iščimo resnico, »hčer božjo«. Dr. Brencl je kot bivši upravni uradnik odgovarjal zgolj za izvrševanje zakona v

posamnih slučajih in to predpostavljemu oblastu, nikakor pa ni odgovoren za zakonodajo, ozir. kakovost kakšnega zakona. Za to so nasprotno odgovorni poslanci kot zakonodajni faktor. Zamenjale so se na neljub način vloge in kakor se vidi, so tudi temeljni državopravni pojmi inspiratorjem člankov v »Slovenec« nejasni in zmedeni. Tudi če uradnik posredno sodeluje pri ustvarjanju kakšnega zakona, nosi končno odgovornost vendarle zakonodajec, to je skupščina poslancev. To je jasno. Upravni uradnik je popolnoma odvisen, poslanec pa neodvisen. Kako naj doseže odvisen uradnik, češar niso mogli doseči neodvisni poslanci! Neokusno je tedaj, da se vlačijo radi teh zadev uradnika v časopise, tembolj ker se uradnik ne more braniti, ko ga veže uradna tajnost. Najlepše je pa na celi stvari, da dr. Brencl pri takšnem zakonu za l. 1923. sploh ni v nobenem oziru sodeloval! Vse, kar je »Slovenec« tozadevno pisal, je gola in grda izmišljotina. Prepričani smo, da bi dr. Brencl, če bi bil klican k zakonskem sodelovanju, kot strokovnjak vse moči napel, da se trdote zakona omilijo in upoštevajo posebnosti Slovenije. Znano nam je, da je doktor Brencl sodeloval pri prvem načrtu taknega zakona v letu 1921, kolikor se pač more gotova posvetovanja brez vsake odločilne moči imenovati sodelovanje in da je pri tej priliki dosegel marsikaj, da pa ni mogel doseči vsega pri najboljši volji ne, ker se je moralo izenačenju zakonov na ljubo žrtvovati marsikatero moderno načelo slove. zakona. S poudarkom pa ponovimo, da dr. Brencl pri takšnem zakonu l. 1923. ni niti najmanj sodeloval. Krivo je torej, kar je pisal »Slovenec«, krivični so pa tudi vsi na tej neresnici sloneči sklepi. Dr. Brencl je bil imenovan za upravnega sodnika, kolikor smo poučeni, z ozirom na njegovo več kot 23-letno vestno službovanje, kakor na mnogovrstno in vsestransko strokovno kvalifikacijo. Popolnoma v redu je, da so se poslanci raznih političnih strank zavzemali za dr. Brenclta. Bodimo odkritostni, ali se ni istotako potegovala SLS za svojega kandidata? Očividno služi gonja zoper dr. Brenclta dvojnemu namenu: hoče se ga na eni strani izrabljati kot sredstvo v političnem boju zoper nasprotno stranko, na drugi strani pa se ga hoče kot upravnega sodnika diskvalificirati. Kar se tiče politične pripadnosti dr. Brenclta, vemo toliko, da se dr. Brencl ni politično nikdar eksponiral, temveč da je spoštoval vsako nasprotno politično prepričanje. Če je dr. Brencl postal radikal, je to njegova privatna stvar. — Kolikor je nam znano, ni dr. Brencl doslej pripadal nobeni politični stranki.

— **Predavanje »iz avstrijskih ječ in taborišč«.** Danes, v torek zvečer, bo v »Mestnem domu« veleznamivo predavanje, ki ga priredita »Češkoslovaško-jugoslovenska liga« in »Češka obeca«. Predaval bo prof. Havelka, sekcijski svetnik iz Prage o življenju in dogodkih v avstrijskih ječah in taboriščih, kjer je med vojno imela avstrijska vlada tvorjenice tisoče in tisoče svojih državljanov, ki so se ji zdeli nevarni za obstoj habsburške monarhije. Predavanje bo pojasnjevalo okrog 200 sklopičnih slik, ki so narejene po avtentičnih fotografijah. Vse te slike se nanašajo na življenje v proslulih jetnišnicah, kakor v Göllersdorfu, kjer so bili zatvorjeni na primer doktor Kramar, dr. Rašin, dr. Markov itd. in v taboriščih internirancev kakor Mittlergrabern, Weyerburg, Raschala, Thalerhof itd., kjer je bilo zaprtih tudi mnogo naših ljudi. Pozivamo naše narodno občinstvo, predvsem pa našo mladino, da se v čim največjem številu udeleži tega predavanja, ki je vzbudilo na Češkoslovaškem izredno zanimanje. Nadejamo se, da vzbudi nič manjši interes tudi pri nas. — Pripominjamo, da sta bila predavatelj Havelka in dr. Lah, ki bo tolmačil slike, sama internirana, torej poznata življenja v ječah in taboriščih iz lastne skušnje in iz lastnih opazovanj.

— **Izpremembe v državni službi.** Za administratorja v narodnem gledališču v Ljubljani je imenovan nadučitelj Karel Mahkota. Odpuščen sta iz carske službe na lastno željo carnik 4. razreda pri carinarnici v Ljubljani Avg. Bernot in carnik Rudolf Endlicher pri carinarnici v Dravogradu. Vpokojen je podinspektor finančne kontrole v Gornji Radgosti g. Franjo Menhard. Na lastno željo je odpuščen iz drž. službe davčni praktikant v Mariboru Martin Trojner.

— **Smrtina kosa.** V nedeljo je umrl v Ljubljani g. Joško Borštnar, pismonoša. Pokopnik je bil tast g. mag. uradnika Janko Holana. Pogreb je bil danes v Litiji. V Zgodnji Šiški je 16. t. m. po dolgotrajni bolezni umrla ga. Ljudmila Černivce rjo. Grad. Pogreb je danes popoldne ob pol 17. na pokopališču v Dravljah dne 13. septembra so v Krškem pokopali g. Ano dr. Tavčarjevo o roj. Rogličevo, soprogo okrožnega zdravnika v Radečah g. dr. Tavčarja, ki je dne 5. septembra na tragičen način našla smrt v

valovih Save pri Zidanem mostu. Pokojnica je bila izredno simpatična dama, ki je bila v krogih svojih znancev in prijateljev izredno priljubljena. Bodi vsem ohranjen blag spomin!

— **Smrt češkega znanstvenika v Skoplju.** V državni bolnišnici v Skoplju je v soboto umrl dr. Vandes, profesor iz Brna. Prof. Vandes je študiral starine po monastirih v Južni Srbiji. Ko se je vrnil v Skoplje, ga je v nekem hotelu zadela kap. Prenesli so ga v bolnišnico, kjer je umrl.

— **Spomenik ruskim žrtvam ob Triglavskem jezeru.** Planinci, ki prihajajo s Triglavskih jezer, soglašajo v tem, da je spomenik ruskim žrtvam prav lep in okusen in se čudijo, da ga je bilo mogoče postaviti v razmeroma tako majhnim sredstvi. Vsi pripravljajo izlet na Sedmera jezera tako zaradi naravnih krasot kakor tudi zanimivega spomenika, ki stoji jedva 50 korakov oddaljen od jezera. Stroški za spomenik še niso popolnoma pokriti, primanjkuje še okroglo 300 dinarjev. Prosimo naše rodoljubno občinstvo še za nadaljine prispevke!

— **Zdravniška služba.** Zdravstveni odsek za Slovenijo v Ljubljani razpisuje službo okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje v Slovenski Bistrici. Interesente se opozarjajo na razpis v »Uradnem listu«.

— **Rudarska stavka končana.** Kakor nam poročajo, je smatrali rudarsko stavko v revirju Trboveljske premožkopne družbe kot končano. Včeraj so se namreč vrnili skoraj vsi stavkajoči delavci tudi v Hrastniku in v Zagorju na delo. Obrat v vseh rudokopih je sedaj toliko kolikor normalen. Primanjkuje samo vagonov.

— **Uradni list št. 86 s »Službeno pragmatiko«** je popolnoma razprodan. Vsele velikih povpraševanj naznanjamo, da je »Službena pragmatika« sedaj izšla v »Tiskovni zadrugi«, Ljubljana, Prešernova ulica, v obliki male brošure.

— **Montanistom.** Vsi, ki bi nameravali v sledečem šolskem letu pričeti, odnosno nadaljevati svoj študij na montanistični visoki šoli Leoben (Avstrija) se opozarjajo, da se v lastnem interesu zglase bodi pisмено, ali ustmeno pri cand. ing. Cirilu Podkrajšku, St. Petra cesta 32. vsaj do 26. sept. kjer dobe natančne informacije.

— **Zdravstveno stanje mesta Ljubljane.** Zdravstveni izkaz mesta Ljubljane v času od 9. do 15. septembra izkazuje to-le statistiko: Umrla je 28 oseb, 14 moških in 14 ženskega spola (tulec 10). Smrti vzroki: Žilinska slabost 2, jetika 3, trebušni legar 2, griza 1, možganska kap 1, srčna hiba, bolezn. žila 6, rak 1, drugi naravni smrti vzroki 11, samomor 1. (Med tem časom se je rodilo 26 otrok, 14 moškega, 2 mrtvorojenca) in 12 ženskega spola. Naznanjene nalezljive bolezni: škrlatica 3, trebušni legar 2, griza 16, dušilivi kašelj 1.

— **Nalezljive bolezni v Ljubljani.** Zdravstveni izkaz mesta Ljubljane izkazuje zopet nadaljnje razširjenje nalezljivih bolezni. Tako je bilo v preteklem tednu naznanjenih 16 slučajev grize. Ne dajate deci neomitega sadja!

— **Cene divjačin.** Na izrednem občnem občnem zboru Slov. lov. društva v Ljubljani dne 12. sept. t. l. so se določile za vse člane oblikovane minimalne cene divjačin: ni sicer franco oddaja posta. Srna kg a 25 Din, divja koza kg a 15 Din, zajec komad nad 3 kg 80 Din, pod 3 kg 60 Din, jezebelca 20 Din, prepelica 10 Din, fazan 50 D, velika raca 25 Din, mala raca 15 D, ključnač 10 D, kuzica 10 D. Odob. Slov. lov. društva.

— **Coljske vesti.** Mestni magistrat razpisuje službo pobiratelja tržnih pristojbin. Prošnje se morajo pri mestnem uradu vložiti do 28. tm. Tam se izvede tudi pogoj. — Nogomet. V nedeljo popoldne ste se na Igrišču pri »Skalni kleti« vršile dve nogometni tekmi. Prva med šolanjskim in trboveljskim športnim klubom, katera je končala v razmerju 4:3 za Šostanj. — Druga tekma je bila prvenstvena med »Sk Celje« in »Atletiki«. Nasprotnika sta si bila enakomerna. »Atletiki« so z dvema enajstmetrovkama dosegli 2 gola. Rezultat je bil torej 2:0 za »Atletiki«. — Klub naprednih slovenskih akademikov v Celju priredi v soboto 22. tm. v gornjih prostorih »Narodnega doma« veliko spominsko slavnost v proslavo 15 letnice septembarskih dogodkov.

— **Mariborske vesti.** Ankerstov fond za dom ubogih. Kakor znano, je načelstvo Kreditne in stavne zadruge »Mojmir« o priliki nepričakovane smrti nadzorstvenega člana g. majorja Ankersta se odločilo namesto venca na njegovo krsto pričeti z zbirko za fond »Dom ubogih«, t. j. dom, katerega namerava zadruga zgraditi za največje stanovanjske reveže. Že v kratkem času se je v to svrhu nabralo Din 547. O priliki izrednega občnega zbora pa se je na predlog člana načelstva dr. Tomiškega fond pomnožil še za Din 100. Potemtakm znaša Ankerstov fond že sedaj 647 Din. Zbirka za ta prepotrebni človekoljubni fond se nadaljuje med pokojnikovimi prijatelji in znanci. — Shod stanovanjskih najemnikov. Kakor smo že poročali, se je vršil v nedeljo popoldne v Götzovi dvorani shod društva stanovanjskih najemnikov. Soditi po udeležbi bi bilo v Mariboru malo stanovanjske bede. Tudi predsednik ljubljanskega društva g. Vencelj se je moral čuditi, kako malo zanimanja je med stanovanjskimi trpnji v Mariboru. V mestu samem bo nad 6000 najemnikov. Od teh je bilo v društvu v prvi polovici leta organiziranih 1329, v drugi polovici jih je ostalo le še 373. G. Vencelj je pojasnjeval razna dosedaj nejasna vprašanja razmerja med podnajemniki in najemniki in hišnimi gospodarji. Mestona je ostro bical postopanje centralnega društva hišnih gospodarjev ozir. predsednika tega društva g. Frölicha. Go-

vornik se je tudi čudil, da je mariborska policija izdala ozir. potrdila od hišnih gospodarjev sestavljeni novi hišni red, ker to ne spada v kompetenco policije, nego pod deželno upravo. Govornik je uverjen, da se bo zakon o zaščiti najemnikov podaljšal. Za njim so govorili g. Pegan, Pirce, Vahtar, Dekleva. G. Vahtar je apeliral na zaščito trgovcev in obrtnikov. Pirce je kritiziral breznačelno postopanje nekaterih funkcionarjev na vodilnem mestu in na razsodišču. Predlagal je, naj društvo iz dosedajne defenzive preide na pot ofenzive. Priporočal je večje zanimanje za organizacijo in če hočejo najemniki doseči večjih uspehov, naj se zanimajo tudi za kreditno in stavno zadruge »Mojmir«, kajti dokler se ne bo v Mariboru zidalo, ne bo tudi organizacija najemnikov mogla kaj več napraviti, kakor da v posameznem slučaju nudi članom nasvete. Še le ko bodo gospodarji videli, da se najemniki zanimajo, da pridejo pod lastno streho, se bo tudi v Mariboru to danes nezdržno razmerje izboljšalo. Tudi g. Pegan in Dekleva sta kritizirala nedoslednost vodilnih faktorjev, pa tudi najemnikov samih. Ostro grajo je izrekel ljubljanski delegat napram najemnikom, ki izkoriščajo podnajemnike, še bušje kot gospodarji najemnike. Zaključno besedo je imel g. sv. g. Bahun, ki je kot podpredsednik društva funkcijal tudi kot sklicatelj shoda. — Ogenj na glavnem kolo dvoru. V ponedeljek zjutraj je nastal na glavnem kolo dvoru iz dosedaj neznanh vzrokov ogenj, ki je uničil vagon, napolnjen z blagom. — Čudno v re me. Po nenavadni plohi v soboto večer je sledila nepričakovana lepa nedelja, zlasti popoldne toda s silno sonarico. Toploner je kazal 24 C. V ponedeljek zjutraj je bilo nenavadno jasno, toda že tekom dopoldne se je nebo prevleklo z oblaki od jugozapada.

— **Mariborska porota.** Pod predsedstvom dvornega svetnika, predsednika okrožnega sodišča dr. Toplaka se je v ponedeljek pričelo jesensko porotno zasedanje. Dosedaj je razpisanih 17 slučajev do 22. tm. Kot prva sta sedela na porotni klopi vlomilca v »Spodnjaštarsko ljudsko posojilnico«. Vid Krištovič in Alojzij Gašperič. Razprava je v glavnem potrdila naše svoletveno natančno poročilo, ki bo našim čitateljem gotovo še v spominu. Glavni povzročitelji, bivši sluga ob enem tudi tajnik posojilnice, ki je imel kot tak tudi ključ od blagajne, je že pred storitvijo zločinom na zastrupljenju umrl. Obtoženca v glavnem priznata svojo krivdvo in sta bila na podlagi porotniške krivoreka obsojena vsak na dve leti težke ječe. — Pohorski ropar. Kot nasledni slučaj se je razpravljal roparski napad na Pohorju, ki je tudi še dobro v spominu. Fran Veronik je napadel na poti od Boltenca proti mariborski koči osamelu turistinjo Litzer. Vzel ji je uro z zapestnice. Veronik ni bil obsojen radi ropa, nego le radi tatvine na poldrugo leto težke ječe.

— **Poldimo na črnega...** Pišejo nam: Nedavno je vesela družba na nekem kolo dvoru izven Ljubljane morala čakati radi zamude na vlak. Eden izmed družbe je rekel: »Pojdimo še na črnega! Toda kakor deus ex machina je stal neki duhovnik pred družbo in razburjen zaklical: »Oprostite gospodje, tudi jaz sem plačal vozni listek in imam isto pravico tu biti, kakor vi. Pustite poštene ljudi pri miru. Vsa sme imeti svoje politične nazore, tako tako izjavljajo kaj nizko stopnjo kulture! Družba je presenečeno zrla na razburjenega gospoda. Eden izmed družbe je spregledal položaj in pripomnil: »Gospod župnik, dovolite vprašanje, kaj ima vendar črna kava opraviti s kulturo?« Ti pa dragi sopotnik, kadar si boš zaželel »enga črnega« — se previdno okoli ozri, da se se ti kaj sličnega ne primeri. — **Poljsanilo.** Podpisani izjavlja z ozirom na notico v »Slov. Narodu« št. 211. z dne 16. septembra t. l. pod naslovom »Lep sine, da moj sin Ivan Novak iz Ribnice ni identičen niti kako v sorodu z imenovanim Ivan Novak-om iz Ribnice, ki je ukradel očetu omenjeno vsoto denarja.« Ivan Novak, parna pekarna in trgovina v Ribnici.

— **Razni vlomni in tatvine.** V Zgornjem Polju je bilo vlomljeno pri posestniku Josipu Pradiču in odnešeno obleke in perila ter 500 dinarjev gotovine, vsega skupaj v vrednosti 3000 Din. — V Breich je bilo rudarju Ernestu Gerhardt ukradeno razno perilo in obleka v vrednosti 2000 Din. — V Rogasčji Slatini je bilo vlomljeno pri restavratorki Iv. Orgrizkovi. Vlomilci so odnesli nekaj perila, obleke in šolskih zvezkov v vrednosti 4000 dinarjev. — Josipu Pfeiferju, županu v Krškem, je bilo ukradeno kolo znamke »Puch«, vredno 2000 dinarjev.

— **Železniška nesreča v Zidanem mostu.** V nedeljo zjutraj ob 6. je zapeljal tovorni vlak št. 564, ki prihaja iz Zagreba, na zaseden tr v Zidanem mostu. Pri tem se je zaletel na progi stoječo garnituro železniških voz. Dva stroja sta bila pri tem precej poškodovana, razbitih pa je bilo osem vagonov. Materijalna škoda je zelo velika. Človeških žrtve ni bilo. Uvedena je bila preiskava, ki bo dognala, kdo je nesrečo zakrivil.

— **Težka nesreča na železnici.** Mirko Pengal, 9letni učenec ljudske šole, stanujoč v Kamaški ulici 283, je stal včeraj popoldne na železniškem tiru proge, ki vodi proti Kamniku. Pri tem ga je podrla premikalna lokomotiva, katere deček ni opazil. Pengal je prišel pod lokomotivo, ki mu je težko razsarisla desno roko, tako da mu jo bodo morali v bolnici, kamor je bil prepeljan, najbrž amputirati.

— **Razne nezgode.** Valentin Delavec, zidar v Cerkljah, si je pri delu poškodoval levo oko. — Zidar Jernej Vipavac iz Velike Piročice si je pri delu poškodoval desno oko. Oba sta bila prepeljana v bolnico.

— **Službe išče kot skladiščnik ali nadzornik delavcev starejši mož, ki ga poznamo kot poštenjaka in marljivo delavca.** Ima najboljša spravevala. Je odločno naroden in v vsakem oziru neoporečen mož. Ponudbe sprejema oziroma našega lista, ki moža toplo priporoča našim narodnim tvečkam.

— **Hrvatsko ribarsko društvo** je 16. t. m. slavilo svojo 30letnico. Pri prslavi je imel predsednik lekarnar Bartulič slavnostni govor. Slavnosti se je udeležil tudi zagrebški podžupan Krčević, zastopane pa so bile tudi razne korporacije, ki se interesirajo za ribarstvo. Društvo šteje 400 članov.

— **Kino »Ideal«** predvaja veliko monumentalno delo v treh delih po istoimenskem romanu »Most vzhodnjakev«, v kateri igra glavno vlogo priljubljeni največji artist sveta Luciano Albertini. Krasni naravni posnetki iz Benetk in Italije sploh, vseskozi zanimivo dejanje ter je vsakemu priporočati, da si ta film ogleda. Predvajanje I. dela traja od 17. do včetrši 19. tm., II. dela od 20. do včetrši 23. tm. in III. dela od 24. do včetrši 26. tm.

— **Higijena česalnica** za dame O. FETTERH - FRANKHEIM, Ljubljana, Kongresni trg 19. Negovanje las. Ondulacija. Barvanje z L'Oreal Henné. El. masaža lica. Manicura. Izvršuje vsa lasna dela, kupuje izpade in odrezane lase po najvišji dnevni cen. Parfumerija.

— **KOT NASLADA IN KOT HRANA JE NAJ. BOLJŠA ČOKOLADA »SANA«**

— **Koncert v kavarni »Emona«** se vrši danes v torek ob 8. zvečer. Igra I. ljubljanski salonski orkester.

Sokolstvo.

— **Jezdni odsek telovadnega društva Sokol Ljubljana** obvešča priljubljene brate, da se vrši izlet v nedeljo dne 23. t. m. v Domžale. Zbirališče ob 6.30 v Nuškovi vojašnici. V skrajno neugodnem vremenu se izlet ne vrši. Obenem se pozivajo brate, da se v polnem številu udeležijo dne 30. t. m. vršee se 60letnice Sokola Ljubljana. Priliviti se je takoj bratu Franketu, ki daje glede nastopa vsa navodila.

Turistika in sport.

— **Ilirija rez.** Korotan, (Kranj) 4:2 (1:1). V nedeljo 16. tm. je gostovala v Kranju že v tretje v letošnji sezoni rezerva Ilirije. Poslednja igra ni nudila tega, česar ni bilo pričakovati ozi. na poslednji neodloč. rezultat med obema močvostva. Glavni vzrok, da Korotan ni igral z istim veseljem kot drugače vedno, bo pač ta, da se nikdo noče izpostavljati nasprotnikom, o katerem ve, da ne starta na žogo, ampak na osebo. V splošnem je potekla igra leno, o kaki živahnosti ni bilo govora niti pri gostih niti pri domačih. Videlo se je, da je Ilirija rez. precej dobro uigrano moštvo, ki mu ne manjka tudi kombinacije, česar se o Korotanu, ki radi preizkušanja igra vedno v novih sestavah, še ne more reči. V drugi polovici so pokazali ljubljanski par prav lepih momentov skupne igre. Tehnika posamnih domačih igralcev pa ne zaostaja za ono Ilirčanov. Sicer izborna obrana Korotana ni bila večer na višku, deloma vsled nezadostne podpore od strani krilcev. V interesu razvoja sporta po deželi bi bilo želeli, da moštva, ki imajo na razpolago vsa sredstva za res sportni razvoj, nastopajo tako, da vzbujajo zanimanje, ne pa ogorčenja pri publiku. V.R.

— **Zagreb.** B-team : A-team 7 : 2.

— **Gradec.** Prvenstvena tekma Sturm : G. A. K. 5 : 0.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 18. septembra. Sprejeto ob 13.

Tečaj na današnji borzi so ostali napram včerajšnjim neizpremenjeni. Na predborzi je bilo zaradi nepopolnih vesti glede Reke opažati malo čvrstše tendenco, ki pa je po poročilu, da je dinar v Curihu 6.10, zopet nekoliko popustila. Promet je bil v splošnem zelo slab. Vsa potreba je bila krita s komercialnim blagom tako, da je intervencija Narodne banke zopet odpadla.

Na efektivnem tržišču je bila tendenca ob minimalnem prometu tudi bolj čvrsta.

Ob zaključku notirajo:
Devize: Curih 16.50, Pariz 5.35, 5.40, London 422.-, 424.-, Berlin 0.0005, 0.00015, Dunaj 0.1310, 0.1320, Praga 2.79, 2.81, Trst 4.10, 4.12, Newyork 92.5, 93.25, Budimpešta 0.51, 0.55.

Valute: dolar 91.5, 92.25.
Efekti: 7% invest. drž. pos. od l. 1921 70.5-71.-, Ljublj. kred. banka 225.-, 230, Prva hrv. št. d., Zagreb 117.5-118.5, Slav. banka, Zagreb, 110, Hrv.-slav. zem. hip. banka Zagreb 145-147, Hrv. esk. banka, Zagreb 183-185, Jugoslav. banka, Zagreb 160-161, Trgov. prem. društvo 100 do 1050, Slavonija 240-242.5, Sečera 2230 do 2320, Eksploatacija 235-240, Nar. šumske ind. 138-139, Guttman 1565-1575.

INOZEMSKÉ BORZE.

— **Curih.** 18. septembra. (Izv.) Današnja predborza: Beograd 6.10, Berlin 0.0003, Amsterdam 22.75, Newyork 5.66, London 25.70, Pariz 32.70, Milan 24.82, Praga 16.95, Budimpešta 0.0375, Bukarešta 2.52, Sofija 5.47, Varšava 0.0020, Dunaj 0.00795, avstr. žig. krone 0.007975.

— **Trst.** 18. septembra. Predborza: Berlin 0.00012-0.00002, Dunaj 0.0322-0.0326, Praga 68.30-68.75, Pariz 131.75-132.50, London 103.90-104.10, Newyork 22.80-22.90, Curih 403-405.

Harry Piel
Jezdec brez glave
pride v
KINO TIVOLI

Kultura.

— Ruski Hamlet — Elski. Gostovanje ruskega umetnika Elskega, ki je igrajo na raznih važnih ruskih odrih zelo mnogo Hamleta, se vrši v tukajšnjem dramskem gledališču v sredo dne 19. t. m. ob 8. zvečer. Vpizori so Shakespearjeva tragedija Hamlet s gošpodom Elskim v naslovni vlogi. Ostala zasedba je nespremenjena. Režira g. Sest.

Šolstvo.

— Državna trgovska akademija v Ljubljani, abiturijentski tečaj. V abiturijentski tečaj se vpisuje do 2. oktobra t. l. Početek predavanj 3. oktobra ob 8. zvečer.

— Izpiti učiteljev tuje narodnosti. Včeraj so pričele v Beogradu s delom komisije za izpraševanje učiteljev, ki so dokončali madžarske in nemške šole, v našem jeziku. Za izpit se je prijavilo 1200 učiteljev. Dnevno izpraša vsaka od petih komisij po 20 kandidatov. Ko bodo komisije dokončale svoje delo, bo objavljen rezultat, koliko je učiteljev, ki so sprejeli našo državljanstvo, pokazali voljo, da se nauče našega jezika.

Društvene vesti.

— Splošnega ženskega društva seja je v sredo 19. t. m. ob 5. popoldne. Pridite zanesljivo!

— Domovina vzgojevalno in izobraževalno društvo v Ljubljani ima občni zbor v ponedeljek dne 24. septembra ob 6. popoldne v pisarni Akademskega kolegija. (Kolodvorska ul. 22.) Odbor.

— Pevsko društvo »Stavec« obvešča svoj pevski zbor, da se vrše redne pevske vaje vsak torek ob 8. zvečer na moški in vsako sredo ob pol 8. za ženski zbor. Prva pevska vaja za moški zbor je v četrtek dne 18. t. m., za ženski zbor pa v sredo 19. t. m. Prihajajte točno, da tudi končamo točno. Pevovodja.

— Kongres zdravnikov v Subotici. V nedeljo 16. t. m. se je pričel v Subotici peti kongres združenja jugoslovenskih zdravnikov. Zborovanje je otvoril univerzitetni profesor dr. Čačković iz Zagreba ob 10. dopoldne. V imenu mesta Subotice je pozdravil udeležence podžupan Tabaković, v imenu ministrstva za narodno zdravje dr. Štampar, v imenu ministrstva za socialno politiko dr. Šušnjarić in v imenu vojnega ministrstva dr. Moravac. Po sprejetju poročila o delovanju v preteklem letu je bil podeljen predstvom absolutorij. nakar je bil sprejet predlog dr. Locherta iz Zagreba o vplačilu članov. Ob pol 12. je bila na svečan način otvorjena higijenska izložba in prepranost. V prvi vrsti je tu razstavljen kartografski material o razvitju sanitarnih razmer v naši državi od osvoboditve do danes in bi to bila prva razstava in vrste v kulturnem svetu. Ob 15. je imel dr. Čačković pred mnogostevilno publiko popularno predavanje.

Razne stvari.

O POTRESNI KATASTROFI NA JAPONSKEM.

V Parizu izhajajoči japonski list »Mainichi« je priobčil pred kratkim izčrpan poročilo o katastrofi v Tokiju, opis, ki mu ga je poslal njegov poročevalec, ki se je nahajal pri prvem zemeljskem sunku v Tokiju. To je prvi opis očivida, ki je prišel v Evropo.

»Prvi sunek«, tako poroča tokijski korespondent, »je bil v soboto nekaj minut pred poldnevom. Bil je sicer silen, vendar ne tako močan kakor oni, ki so mu sledili. Središče streslajve je bilo v bližini otoka Oshima, približno 50 morskih milj jugozapadno od Tokija. Po približno desetih sekundah se je zdelo, da se je zemlja pomirila. Zalibog je bil to samo kratak odih, kajti sledil je silovit sunek. Hiše so padle kot igralne karte in velikanske hiše, ki so bile v zadnjih letih zgrajene po ameriškem vzgledu, so tvorile po par minutah samo kup razvalin, iz katerih so udarjali strahoviti kriki zasutih. Nemogoče je bilo uveljaviti kakršnokoli odredbo. Nesrečni so taval brez smisla po ulicah in parkih, ki so bili vedno večji obseg. Cesarja palača je bila težko poškodovana in od kupčijskih hiš brezštevilnih trgovskih družb, ki so bile večinoma zidane po modernem načinu, je ostal samo kup kadečih se razvalin. Prestolonaslednik, ki se je v trenutku katastrofe nahajal v cesarski palači, je skušal najprej bežati, vrniti pa se je kasneje, in je skušal priti v svojo palačo v Tokiju. Radi strahovitega požara pa je moral ponovno bežati iz mesta.

Strahoviti prizori so se odigrali v državnih obratih. Na stotine delavcev in delavk je bilo pokopanih pod razvalinami hiš, ki so po razpadu začele goreti. Na ta način je v strahovitih bolečinah v Fuji končalo 500 mladih deklet življenje. Nikdar v življenju ne bom pozabil zadnjega pogleda, ki ga je nudilo mesto mojim očem. Bilo je v soboto popoldne ob 3. Na tisoče oseb je dirjalo semintja v brezuspešnem prizadevanju, najti si pribežališče, drugi so iskali pod ruševinami med kupi mrtvecev sorodnike in prijatelje ter so pri tem sami postajali žrtve razdirajočega se ognjenega vala. Na vsaki cesti se je videlo kune mrtvecev s skedenimi rokami in nabuhlimi obrazi. Fantastične govorice so krožile po mestu, in govorilo se je, da je ministrski predsednik umorjen, cesarska dvojica mrtva itd.

Cesar in cesarica sta ostala kot živeženo pri življenju. Cesarji par se je nahajal v neki podeželski hišici v kraju Nikko, ko je nastal prvi sunek. Komaj sta oba zapustila hišo, se je ta popolnoma zrušila. Pretresljiva tragedija se je odigrala tudi pri železniški postaji Ujeyo, kjer se je trlo na tisoče beguncev, ki so zasedli poslopje do vrha. Nensadoma je v bližini stoječa plinarna eksplozivna in plamen je objel tisoč glavo množico. Nastal je divji beg. Ženske in otroci so padali po tleh in kmalu so se kopičile gore človeških trupel, ki jih je skušala zadaj pritiskajoča množica prekopati. Strahoviti kriki do smrti pohojenih otrok in žen so napolnjevali ozračje.

Med uničenimi palačami so nahajajo Narodna banka, cesarski muzej, univerza

Meiji, vojna akademija, del vojnega ministrstva, poslopja francoskega in angleškega poslanstva, gledališči Juroku in Kaduki in Kvanon-tempelj, rezidence princev Higashi in Fushimi itd. Večina teh poslopij je ležala v osrčju mesta. Poškodovani so bili tudi vsi kolodvorci s izjemo centralnega. Ginzacesta, ki je ponos in dika vsakega Japonce, je danes kup razvalin. V skupnem je bilo uničeno 200.000 hiš, med temi jih je polovico upepelil požar.

»Kikirikie«. Tekom svetovne vojne so bili Italijani zasedli otok Krf. Grško prebivalstvo je bilo v strahu, da bi dragi zavezniki za vedno tam ostali. Zato so Grki večkrat vprašali Italijane, kdaj da mislijo oditi. Italijanski vojski so se smejali Grkom v obraz in so odgovarjali: »Da, mi odidemo, ali šele takrat, ko začne peti petelin na stehi citadele.« Pri tem so s prstom kazali na kamenito petelina, Grki so molčali. Naposil pa je le končno za Grke veseli dan, ko so se Italijani odpravili na odhod. Vse prebivalstvo otoka se je zbralo takrat na nabrežju in italijanskim brodomov v slovo je donel iz grških ust poredni »kikirikie, kikirikie«. Sedaj so menda Italijani šli na Krf tudi samo pa »kikirikie!«

»Naše gobe«. Navodilo za spoznavanje užitnih in strupenih gob, s 75 barvnimi tabelami. Sestavil Ante Beg. Slike izvršil Dragotin Humek. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena v platno vezani knjigi Din 100.

»Kanal La Manche v tretje preplavan«. Iz Londona se poroča, da je bil dne 10. septembra kanal La Manche letos že tretjič preplavan, in sicer od Amerikana Doha, ki je rabil od rtiča Grisez do rtiča St. Margaret pri Doveru 16 ur in 54 minut, torej 21 minut več nego Italijan Enrico Tiraboschi, ki ima svetovni rekord.

»Nov aviatični rekord«. Amerikanski letalec Sanderson je postavil z letalom nov svetovni rekord, in sicer je preletel v eni uri 238 km.

»Rembrandtova slika kupljena za dva shillinga in 6 pence«. Neki prebivalec iz Wensleya v grofiji Derby je kupil pred dnevi pri neki javni dražbi neko sliko za zmerno ceno dveh shillingov in 6 pence, kar znaša v naši valuti okroglo 40 Din. Slika je bila tako zaprašena, da se ni niti znalo, kaj predstavlja. Ko je bila sila očistena, je odkril kupec krasno sliko, signirano Rembrandt 1635. Strokovniki so dognali, da slika res izvira od Rembrandta. To je najnižja vsota, za katero je bila do sedaj kupljena kaka Rembrandtova slika.

»Poljub. Bila je doba, ko se je smatralo poljub za težak greh. Neki sodniški kroničar poroča o strogih kaznih, ki jih je zapovedal papež Sikst V. za one, ki so bili zasačeni pri poljubovanju. Papež je v zaščito devične časti raztegnil svojo naredbo na vse sloje prebivalstva. Neke noči se je po nekem kraju sprehajala lepa devotka. Srečal jo je neki plemič in jo hotel s silo poljubiti. Devotka je kričala na pomoč, plemič pa je pokazal podplate. Papež je bil radi tega zločina silno razkačen in je zahteval od rimskega guvernerja, da takoj prime drznega plemiča in ga kaznuje. Plemiča so nato bičali ves dan, na kraju, kjer je poljubil devotko.

Darila.

— Za Jugoslov. Matice. Mesto venca na krsto umrlega očeta šum. komisarja ing. Viktorja Novaka je darovalo uradništvo generalne inspekcije voda v Ljubljani Jugoslovanski Matici znesek 190 Din. Dr. Fran Rož, odvetnik v Laškem je nakazal Jugoslovanski Matici v Ljubljani znesek Din 100 iz neke kazenske poravnave. Iskrena hvala!

— Jugoslovanski Matici je nakazal dr. Natlačen iz neke kazenske poravnave znesek 500 Din. Iskrena hvala!

— Darovi. Za napredno akademsko menzo (Gosp. Zadruga »Jadrana«) je darovala neimenovana iz Ljubljane Din 100. Iskrena hvala.

Upravi našega lista je poslal: G. Josip Dugulin, Kralj. Vinohrady, 100 D za spominsko ploščo ustreljenim ruskim vojakom pod Triglavom. Srčna hvala!

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMER.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

POIZVEDBE.

— Najdena je bila usnjena torbica od glavne pošte do Gradišča. Polzeve 57 Tabor 6.

Izprašanega strojnika

K LOKOMOBILI 70HP POTREBUJEM ZA TAKOJŠEN NASTOP. — Pogoj je, da mora biti izučen ključavničar ter imeti zadevno prakso. Stanovanje dobi lahko samo samec. — Istotoni se sprejme tudi žagar za polnojermerik. — Vpraša se pri Lesni industriji F. Ravnikar, Ljubljana, Linhartova ulica 25. 9960

Eau de Cologne Louis XIV.

se odlikuje posebno s svojim finim, ugodnim, osvežujočim vonjem ter se uporablja kot parum in iz izrednim uspehom za negovanje obraza in telesa.

Cena 1 l Din 150— 1/2 l Din 80— Steklenico je prinesli seboj.

Parfumerija Uran
Ljubljana, Mestni trg 1

Naznanilo.

Slavemu občinstvu naznanjam, da bom ot orila mlekarne v četrtek, 20. t. m. ter se priporočam. 9951

M. Andrić,
Gospodstvska cesta (Koližej)

Perfektna strojepiska

večja nemške stenografije, srbohrvatskega, nemškega in po možnosti slovenskega jezika, se sprejme takoj pri večjem podjetju. Ponudba z navedbo dosedanjega službovanja pod »Strojepisaka 9960« na upravo Slov. Naroda. 9960

Zahvala.

Iskrena hvala vsem, ki ste spremili našega očeta, starega očeta, tasta, gospoda

Leopolda Simončiča

trgovca, posestnika l. t. d.

na njegovi zadnji poti

Iskrena hvala gospodom pevcem za ganljivo petje ter vsem darovalcem prekrasnih vencev in šopkov.

LJUBLJANA, 17. septembra 1923.

Žalujoče rodbine:

Simončič, Auseo, Demšar.

Za odgovore uprave
naj se priloži
1 dinar.

MALI OGLASI

Cene oglasov do 20
besed Din 5— vsaka
nadlajna beseda 50
para, z davčino vred

Prodaj

Proda se hiša

z nekaj vrta na Glavnem
trgu št. 113 v Novem
mestu. 9885

Otroški voziček

za sedenje in ležanje se
proda. — Vpraša se: Kra-
kovski nasip 4/l. 9939

Naprodaj psica

čiste volje pasme, šest
mesecv stara. — Gostil-
na »Novi svet« (pri Kor-
nu). 9925

Radi selitve

se ceno proda kompletno
urejena ulična pisarna z
vpejanim telefonom. —
Naslov pove uprava »Sl.
Naroda«. 9915

Puch-motor,

2 1/2 HP in pomožni mo-
torji različnih znamk, po
nizki ceni naprodaj. —
»Tribuna« F. B. L., Ljub-
ljana, Karlovska cesta 4. 9880

Krojač!

Prodaj stola za obe-
dne obleke, opraja in cele
pupe, otroške in moške,
in druge v to stroko spa-
dajoče predmete za iz-
ložbo, prodajalne in de-
lavniče. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 9862

Enonadstropna

trgovska hiša
s prizidkovo in električno
razsvetljavo, v polnem
obratu, eno uro od Ljub-
ljane in 3 minute od ko-
lodvora, radi družinskih
razmer naprodaj. Cena
400.000 Din. — Ponudbe
pod »Lukrativno podjetje
9948« na upravo »Slov.
Naroda«. 9948

Kur'm

Prazne vreče
kupuje vedno in plačuje
najvišje cene trgovska
trgovka J. Kušan, Kranj. 9740

Prvovrstne strune,

vijoline in glasbene po-
trebščine kupite najcene-
je pri Minki Modic, Ljub-
ljana, Kopitarjeva ul. 1.
(Trafika nasproti Jugo-
slovske tiskarne.) 9709

Majhno posestvo,

pripravno za vzgojo pe-
rutine, ne nad 50 km
oddaljeno od Ljubljane,
se kupi ali vzame v na-
jem. — Dopisi pod »Po-
sestvo/9923« na upravo
»Slov. Naroda«. 9923

Kupim

večjo množino suhih bu-
kovih drv do 20 % okrog-
line in večjo množino
suhih hrastovih drv. —
Najnižje ponudbe naj se
pošljejo na: F. Grum,
Ljubljana 7. 9932

Kupi se

takoj manjša graščinsko
posestvo s udobnim sta-
novanjem ali vila z več-
jim vrtom na Gorenj-
skem, v okolici Maribora
ali Celja. — Le natančne
ponudbe z navedbo cene
in prodajnih pogojev ter
točnim popisom na upra-
vo »Slov. Naroda« pod
»Takoj/9904«. 9904

Stanovanja

Dijak

se sprejme na stanovanje
in hrano. — Naslov pove
uprava »Slovenskega
Naroda«. 9927

Stanovanje,

obstoječe iz ene sobe in
kuhinje, se išče za tatej
v mestu ali na periferiji
mesta. Najemina po-
stranska stvar. — Ponu-
be na upravo »Slov. Na-
roda« pod »Najemina
postranska stvar/9964«. 9964

Dve sobi

(meblirani) v novi hiši
v mestu, visoko prilije, od-
dam v najem samo
gospodu (samcu). — Po-
gaj: plačilo najemnine za
dve leti naprej. — Po-
nudbe pod »Udobno sta-
novanje/9959« na upravo
»Slov. Naroda«. 9959

Službe

Mesta sobarice

išče boljše mlada dekle
samo pri boljši družini.
— Naslov pove uprava
»Slov. Naroda«. 9895

Meblirano sobo

s separatnim vvhodom
išče mladi gospod. — Po-
nudbe pod »Samec/9930«
na upravo »Slov. Naroda«. 9930

Na hrano in

stanovanje

se sprejme boljše gospo-
dična. — Ponudbe pod
»Mirna/9946« na upravo
»Slov. Naroda«. 9946

Mesečno sobo

parketirano, lepo, solno
na lega, električna raz-
svetljava, prazno, oddam.
— Vprašati pod: »Lepa
soba«, poštni predal 43. 9924

Iščem

mesečno sobo,

grem event. tudi kot so-
stanovalec. — Ponudbe
na: A. Babka, Ljubljana.
Kongresni trg. 9940

Meblirana soba

se takoj odda enemu ali
dvema gospodom. —
Pozve se: Gospodstvska
cesta 12/l (levi zvonec). 9951

Na stanovanje

in hrano

se sprejmeta dva dijaka
ali dva preprosta gospo-
da. — Naslov pove upra-
va »Slov. Naroda«. 9952

1 ali 2 elegantno

meblirani sobi

v bližini pošte ali glav-
nega kolodvora išče za
tako sams. — Ponudbe
pod »A. B. 9953« na upr.
»Slov. Naroda«. 9953

Lepa soba

v bližini univerze se išče
za boljše dijaka. Filo-
sofa za 1. oktober. Cena
s kurjavo, razsvetljavo
in event. jutranjo kavo
Ponudbe pod »Lepa soba
9921« na upravo »Sloven-
skega Naroda«. 9921

Prevzamem

strojnega oddelka kake
tovarne ali kakega dru-
gega podjetja imam 29-
letno izkušnjo pri strojih
ter prevzemanju tudi pi-
sarniške posle. — Govor-
im slovensko, hrvatsko,
nemško, italijansko per-
fektno. — Ponudbe pod
»Vodstvo strojeve« na:
Aloma Company, Linb-
ljana. 9941

vodstvo

strojnega oddelka kake

tovarne ali kakega dru-
gega podjetja imam 29-
letno izkušnjo pri strojih
ter prevzemanju tudi pi-
sarniške posle. — Govor-
im slovensko, hrvatsko,
nemško, italijansko per-
fektno. — Ponudbe pod
»Vodstvo strojeve« na:
Aloma Company, Linb-
ljana. 9941

Izurno damsko

frizerko, prakti-
kanta za lasničar-
sko in gledališko
stroko, vajenka za
damsko obrt ter
vajenka za brivsko
in gledališko stro-
ko — se sprejme.

Ponudbe na trdnico E.
Navinšek, Ljubljana, Se-
lenburgova ulica 1. 9760

Pletiljo,

dobro izurno, sprej-
mem. Hrana in stanova-
nje v hiši. — Naslov pove
uprava »Slovenskega
Naroda«. 9949

Gospodična,

izučena vrtinica, želi
službe k otrokom. Oprav-
lja tudi drugo hišno de-
lo. — Naslov pove upra-
va »Slov. Naroda«. 9922

Prodajalka,

prvovrstna moč, išče me-
sta. Gre tudi na deželo.
— Ponudbe pod »M. N.
9936« na upravo »Slov.
Naroda«. 9936

Dobro izurn

manufakturi-
(mlašča moč) se išče za
specijalno trgovino na
debelo. — Nastopi lahko
tako. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 9922

Zlatarski

pomočnik,
le prvovrstna moč, so-
profi dobri plači takoj
sprejme. — Lud. Černe,
zlatarjuvelir, Ljubljana,
Wolfova ulica 3. 9727

Strojniki

(diplomirani) išče službo
v kaki tovarni; event.
sprejme tudi službo teh-
nične posredovalca, oz.
potnika. — Ponudbe na
upravo »Slov. Naroda«
pod »Diplomiran/9947«. 9947

Kot vajenec

v večjo trgovino v mestu
želi vstopiti deček s de-
žele z dvorazredno me-
ščansko šolo. — Naslov:
Anton Umek, Globoko
pri Brežicah. 9929

Prevzamem

strojnega oddelka kake
tovarne ali kakega dru-
gega podjetja imam 29-
letno izkušnjo pri strojih
ter prevzemanju tudi pi-
sarniške posle. — Govor-
im slovensko, hrvatsko,
nemško, italijansko per-
fektno. — Ponudbe pod
»Vodstvo strojeve« na:
Aloma Company, Linb-
ljana. 9941

Izurno damsko

frizerko, prakti-
kanta za lasničar-
sko in gledališko
stroko, vajenka za
damsko obrt ter
vajenka za brivsko
in gledališko stro-
ko — se sprejme.

Ponudbe na trdnico E.
Navinšek, Ljubljana, Se-
lenburgova ulica 1. 9760

Mlad poslovodja,

vešč vseh trgovskih po-
slov, želi prenesti kraj. Gre
tudi v trg ali kako večjo
vaz. Naselila bi se stalno.
— Ponudbe pod »Stalno
9817« na upravo »Slov.
Naroda«. 9817

Kontoristinja

vešč samostojne koro-
spondence, knjigovodstva
ter vseh pisarniških del,
išče službe v Ljubljani.
— Ponudbe na upravo
»Sl. Naroda« pod »Kons-
tor/9928«. 9928

Šivilja,

samostojna in izurnena,
želi prenesti kraj. Gre
tudi v trg ali kako večjo
vaz. Naselila bi se stalno.
— Ponudbe pod »Stalno
9817« na upravo »Slov.
Naroda«. 9817

Prodajalka,

obenem vodkinja konfek-
cijskega oddelka, katera
je že z uspehom delovala
v konfekcijski trgovini
se takoj sprejme z dobro
plačo v veletrgovino R.
Stermečki, Celje. 9833

Prodajalka,

mešane stroke, starejša
zanesljiva moč, želi pri-
merni mesto na deželi ali
v mestu; gre tudi kot
blagajničarka. — Vpraša-
nja pod »Vestna/9942« na
upravo »Slov. Naroda«. 9942

Korespondentinja,

ŠOLSKÉ KNJIGE ZA VSE ŠOLE ter šolske potrebščine

priporoča

NARODNA KNJIGARNA, LJUBLJANA

Prešernova ul. 7

Dr. Dralleja

**brezova
voda**

zabranjuje izpadanje
las, jači njih rast. Vas
obrani prhljaja in
srbenja.

Osvežuje živce!

Glavna zaloga za preprodajalce

1818, d. d. odjel Juri Dralle, Zagreb,
Palmotićeva ulica broj 60.

Pozor!

Pozor!

VOZNI RED

vseh železniških, poštinih in avtomobilnih
prog v Sloveniji

spriljubljen na izozemske proge, s kurzo
kurzo karto Slovenije v merilu 1:475.000

Je ravno kor izšel!

Vsotina:

- I. Splošni del: Cene za pošne vožnje. Železniška ta-
rifa za prevoz potnikov in prtljage. Maksimalna tarifa
za izvoške. Kolokvine. Konzulati. Pošne pristojbine.
Pristojbine za železniške nosače. Vazne telefonske številke.
- II. Železniški vozni red: Direktni, spalni in jedilni
vozovi. Odhod in prihod vseh potniških vlakov. Pre-
gled vseh železnih prog.
- III. Poštni vozni red: Poštni, avtomobilni.
- IV. Seznan postaj.
- V. Priloga: Kurzna karta Slovenije v merilu 1:475.000
z vsemi železniškimi progami in postajami, vse pošne
in avtomobilne proge, vse pošne urade z označbo, če ima
pošta brzozav oziroma telefon.

Dobi se v vseh knjigarnah
in trafikah za ceno 15 Din.

Direktna naročila sprejema

**Zvezna tiskarna in knjigarna
v Ljubljani, Wolfova ul. št. 1.**

Oglas

Nabavka motornog čamca

Uprava Državnih Monopola nabaviče, putem ofer-
talne licitacije, koja će se održati 25. Oktobra ove
godine u 11 časova pre podne u kancelariji Upravnika
Državnih Monopola, jedan **motorni čamac** za
tegljenje brodova za solanu u Pagu (Dalmacija).

Svaki licitant dužan je pre licitacije, a naj kasnije
do 10 časova pre podne odredjenog dana, da uplati na
Depozitnoj Blagajni Uprave Državnih Monopola propi-
snu kauciju, koja iznosi za državljane Kraljevine Srba,
Hrvata i Slovenaca 5% od ponudnih vrednosti, a za
strane 10%.

Uslovi kao i bliža obaveštenja mogu se dobiti pi-
sмено ili usmeno u kancelariji Industrijskog Odeljenja,
svakog radnog dana od 8—12 časova pre podne.

Iz kancelarije Industrijskog Odeljenja Državnih Mo-
nopola I. M. Br. 11170 od 30. Avgusta 1923. godine
u Beogradu.

**Mamica
pravi:
Prinesi pa
samo**

ker je vonljiv, fin in izdalen, ker ga zato
najraje pijem.

Čaj s znamko „Čajna ročka“ se dobiva le
v izvornih zavrtkih z našim varstveno znamko
„Čajna ročka“ v vseh z lepaki označenih trgovinah.

Velika izbira najnovejših modelov in filc klobukov.

Zaluzi klobuki vedno v zalogi v modnem salonu

Ida Škof-Wanek naslednice

Ljubljana, Pod Granco št. 2.

**Predelavanje in preoblikovanje damskih in moških
klobukov.**

Točna postrežba!

Priznane solidne cene!

Lepa zidana hiša
se proda. Stanovanje s 4 so-
bami, ki so pripravne za vsako
trgovino, takoj na razpolago. Vod-
njak v kuhinji. Oddaljeno 20 mi-
nut od kolodvora ob cesti.
Polula 30 pri Celju.

**Sprejme se
pomočnik**

starejša moč, papirne in galante-
rijske stroke. Ponudbe z zahtevu
plate na poštni predal 8,
Celje. 9957

Ugodno se proda:

Nova, komaj dovršena vila s 2
parketiranimi praznimi stanova-
njema, k vili spada 950 m² ogra-
jenega vrta
Istotam se prodajo **stavbne
parcele** na Dunajski cesti od
1800 do 4000 m².
Natančne informacije se dobijo
v pisarni stavbenega podjetja
Tavčar & Svetina, Ljubljana, Go-
spodarska cesta 6

ZAHVALA.

Za mnogobrojne dokaze sožalja, izraženega nam ob pri-
liki izgube naše predrage mame, gospe

Marije Pahernik roj. Robič

se tem potom najsrčnejše zahvalujemo.

Zahvaljujemo se še posebej častiti duhovščini za zadnje
spremstvo, zastopnikom državnih uradov za častno udeležbo,
cenjenim pevcem iz Dravske doline za v srce segajoče žalo-
stinke, govornikom za genljive besede, kakor gasilnim društvom
Vuhred, Vuzenica, Ribnica, Marenberg in „Sokolu“ Marenberg-
Vuhred in Muta-Vuzenica za častno spremstvo. Končno še
vsemu obilnemu občinstvu, ki je izkazalo pokojni zadržjo čast,
srčno hvalo.

Vuhred, v septembru 1923.

Obitelj Pahernikova.

Senzacija!

Senzacija!

ESKIMO-VENTILATOR

Senzacionalna iznadba na polju prezračevanja
GENERALNO ZASTOPSTVO ZA KRALJ. JUGOSLAVIJO

KAREL BASTIANČIČ

stroji, tehnične in električne potrebščine

LJUBLJANA, PALAČA LJUBLJ. KREDITNE BANKE.

